

Homoplantaris

Ihmisen ja kasvin sekoittumisesta

Tiivistelmä

Tekijä(t) Saarinen, Minttu	Julkaisun laji Opinnäytetyö, YAMK	Valmistumisaika 2022
	Sivumäärä 53	
Työn nimi Homoplantaris Ihmisen ja kasvin sekoittumisesta		
Tutkinto ja koulutusala Kuvataiteilija (YAMK)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja)		
Tiivistelmä <p>Homoplantaris on tutkivan performanssin keinoin toteutettu ihmisen ja kasvin sekoittumista tutkiva opinnäytetyö. Performanssi toteutettiin usean tunnin mittaisena teoksena Kanta-Hämeessä Hattulan metsässä. Teos käsittelee posthumanismille tyypillistä tematiikkaa lajikadosta ja ihmisen selviytymisestä.</p> <p>Opinnäytteen pyrkimys oli tutkia ihmisen ja kasvin sekoittumista käyttäen hyväksi kvantifysiikan sekä energiaparannuksen metodeja yhdistettynä tutkivaan performanssiin. Kasvien kohtaamiseen teoksessa hyödynnettiin yhteisötaiteen etiikkaa, sillä teoksessa on vahvoja osallistavan taiteen elementtejä, joiden vuoksi eettinen tarkastelu on olennaista.</p> <p>Performanssi on dokumentoitu videoin ja valokuvin. Kaapelitehtaalla esillä oli videodokumentoinnista koostettu 12:35 mittainen yksikanavainen videoteos sekä performanssissa käytetty asu.</p>		
Asiasanat performanssi, kasvit, Object Oriented Ontology, sekoittuminen, videoteos		

Abstract

Author(s) Saarinen, Minttu	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2022
	Number of Pages 53	
Title of Publication Homoplantaris Mixing humanity and vegetation		
Degree and field of study Master's Degree Programme in Fine Arts		
Name, title and organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party)		
Abstract <p>Homoplantaris is study of mixing human and plant using the means of performance. Performance lasts several hours and it was held in forest in Eastern Finland. It was documented with video and photograph. The thesis is based on posthumanism's thoughts about species extinction and the survival of the human species. Saarinen uses community art based ethics for encountering the other species.</p> <p>Homoplantaris tries to find possibilities to mix human and plant using multiphase energy transforming technique that has influences from energy healing and quantum physics.</p> <p>Performance is documented in video and it is cut together as 12:35 one channeled video piece. In Kaapelitehdas exhibition projected video was installed with the suit of Homoplantaris.</p>		
Keywords performance, plants, Object Oriented Ontology, mixing, video		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Keskeiset käsitteet ja teoria	2
2.1	Keskeiset käsitteet ja tutkimuksen rakenne	2
2.2	Posthumanismi ja Object Oriented Ontology.....	2
2.3	Tutkiva performanssi ja osallistava taide.....	3
2.4	Yhteisötaiteen etiikka.....	4
3	Tietoperusta.....	6
3.1	Kvanttifysiikka ja kommunikointi.....	6
3.2	Reiki ja energian siirtäminen	7
4	Suhde aiempaan praktiikkaan.....	9
4.1	Alushousut puistossa.....	9
4.2	Itsensä muuttaminen	11
5	Muualta tulevia ravinteita	13
5.1	Kvanttifysiikka ja taide	13
5.2	Visuaalista lannoitetta.....	14
5.3	Aatteellista lannoitetta.....	20
6	Toteutuksen suunnittelu -keho ja mieli	23
6.1	Paikan valinta	23
6.2	Keho ja liike	23
6.3	Asento	24
6.4	Energioiden välitys ja vastaanotto.....	25
7	Puvun suunnittelu ja toteutus.....	27
7.1	Asun suunnittelu	27
7.2	Luonnos.....	28
7.3	Materiaalivalinnat.....	29
7.4	Lehvästö.....	31
7.5	Siemenkota.....	32
8	Toteutus	34
8.1	Pukeminen ja dokumentointi.....	34
8.2	Aistiminen	34
8.3	Vaiheittainen energiatyöskentely	35
8.4	Palautuminen.....	37
8.5	Videoteos 12:35.....	37

9	Esitystapa ja asiallointi Kaapelitehtaalla.....	40
9.1	Kuvapinnan asiallointi	40
9.2	Projektointi käytännössä.....	41
9.3	Puvun asiallointi.....	44
9.4	Lopullinen sommitelma	45
10	Johtopäätökset ja pohdinta	47

1 Johdanto

Homoplantaris on tutkivan performanssin keinoin toteutettu taiteellinen tutkimus ihmisen ja kasvin sekoittumisesta. Performatiivinen teos toteutetaan Kanta-Hämäläisessä metsässä ja se dokumentoidaan videoin ja valokuvin. Teoksen tarkoitus on tutkia ihmisen ja kasvin fyysistä ja metafyyistä sekoittumista.

Teoksessani ihmisen ja kasvin sekoittaminen perustuu kvanttifysiikan teoriaan, jonka mukaan kaikki materia rakentuu hiukkasten välillä tapahtuvan vuorovaikutuksen ansiosta. Tähän teoriaan liittyy käsitys siitä, että ihmisellä on kyky muuttaa todellisuutta muuttamalla omaa energiataajuuttaan ja ihmisestä itsestään lähtevää värähtelyä erilaisilla energian hallinnan ja muuntamisen keinoilla.

Teos vaatii erilaisien energiatyöskentelyyn liittyvien metodien lisäksi ihmiskehon rajoitteiden huomioon ottamista. Näiden rajoitteiden vuoksi suunnittelin ja toteutin asun, joka kuvaa sekä visuaalisesti että temaattisesti teoksen luonnetta ja tarkoitusta. Puvun avulla ihmisen ja kasvin aistit limittyvät toisiinsa ja ihmisen on helpompi ymmärtää kasvin elämää ja kokemusta maailmasta. Puku mahdollistaa kokemuksen fyysisestä sekoittumisesta sekä visuaalisesti katsojille että kokijalleen puvun sisässä. Asun suunnittelin muistuttamaan visuaalisesti avaruus- tai sukelluspukua, jossa ihminen lähtee matkalle toiseen maailmaan. Tämä kuvaa ihmisen ja kasvin olomuodon ja elämän erilaisuutta ja sitä, miten kaukana kasvien elämä on nykypäivän kaupunkilaisihmisen elämästä.

Teoksessa yhdistän erilaisia energian muuntamiseen ja siirtoon kehitettyjä metodeja. Hyödynnän myös liikettä ja kehollista samaistumista kasveihin. Kehitän vaiheittaisen ihmisen ja kasvin sekoittumista tukevan energianmuuttamismetodin, jota toteutan usean tunnin ajan puvun sisässä.

Kasveja sekä Homoplantarista tarkastelen Object Oriented Ontologyn näkökulmasta, jossa jokainen oleva asia tai esine, voi olla olemassaolon ja tapahtumien tarkastelija. Tämän näkökulman kautta pystyn tarkastelemaan erilaisten elämänmuotojen tarpeita ja toiveita sekä hyödyntämään yhteisötaiteen etiikkaa työskentelyssä erilaisten entiteettien kanssa.

Performanssin representaationa toimii videodokumentoinnista koottu videoteos, jonka esitin videoprojektorin avulla Kaapelitehtaan Puristamossa. Installoin projisoinnin yhdessä Homoplantariksen asun kanssa.

2 Keskeiset käsitteet ja teoria

2.1 Keskeiset käsitteet ja tutkimuksen rakenne

Teokseni on taiteellinen tutkimus, jonka keskeiset käsitteet ovat energian siirtäminen sekä vastaanottaminen ja ihmisen sekä kasvin sekoittuminen. Näitä käsitteitä lähestyn tutkivan performanssin keinoin. Homoplantaris nimi juontuu ihmisenheimoa kuvaavasta latinankielisestä sanasta Homo sekä kasvikuntaan viittaavasta sanasta Plantae. Näistä sanoista johdin nimen, joka perustuu taksonomiaan eli biologisten organismien ryhmien määrittelyyn erikoistuneeseen tieteeseen. Homoplantaris viittaa siis ihmisen ja kasvin sekoitukseen, uuteen lajiin, jonka muodostavat ihmisen ja kasvin kantaisät. Ris- päätettä käytetään lajinimestä, joka on heimon alla. (Plantui 2022.) Näin johdettu nimi antaa liikkumavaraa myös tuleville teoksille, joissa käytän samaa tematiikkaa.

Teos pohjautuu postumanismin ja Object Oriented Ontologyn (OOO) traditioihin. Opin- näytteen taustalla käytän yhteisötaiteen etiikkaa, joka sopii OOO:n näkökulmia soveltaen muunlajisten kanssa tehtävään työskentelyyn. Käytän hyväkseni kvanttifyysikan teoriaa olevan luonteesta ja kaikkeuden rakentumisesta sekä energiaparannukseen ja energian muuntamiseen liittyviä oppeja, joita ovat tutkineet fysiikan tohtori Johanna Blomgvist (2016, 42-57) sekä neurotieteilijä Joe Dispenza (2017, 71-321).

Tutkin performanssin keinoin, miten ihminen ja kasvi voivat sekoittua energioita vaihtamalla ja miten näiden kahden lajin yhteys luodaan. Tutkimuksen alkuvaiheessa käyn läpi teoksen taustalla olevia teorioita, avaan sosiaalisesti sitoutuneen taiteen etiikkaa muunlajisten kanssa työskentelyn tukena. Näiden jälkeen käyn läpi, miten kvanttifysiikka, kasvien aistitoiminnot ja reikienergia liittyvät yhteen ja linkittyvät teokseen.

Teoriapohjan jälkeen avaan teoksen taustaa aiemman työskentelyni näkökulmasta ja tarkastelen teosta muualta tulevien ravinteiden eli toisten aikalaistaiteilijoiden teosten ja ratkaisujen kautta. Havainnoin kuinka teos juurtuu taidekenttään ja performanssin praktiikkaan. Käyn läpi valmistumista teokseen henkisesti ja fyysisesti sekä puvun suunnittelun ja luonnosvaiheita aina teoksen valmistumiseen ja dokumentoinnin esittämiseen saakka.

2.2 Posthumanismi ja Object Oriented Ontology

Posthumanismi on kattokäsite tutkimusaloille, jotka käsittelevät teknologian ja ihmisen, usein keinotekoisia, vaikutuksia itseensä, ympäristöönsä ja muihin lajeihin. Posthumanis-

mille on tyypillistä kyseenalaistaa ihmisen yliveraisuus ja tuoda mukaan erilaisia tulokulmia asioiden käsittelyyn esimerkiksi muunlaajisten näkökulmasta. (Haraway 2017.)

Metafysiikka sekoittuu posthumanismiin humanismin kautta ja mielletään ihmiskeskeiseksi tutkimussuunnaksi. Ihminen on vasta viime vuosikymmeninä alkanut ajatella maailmaa muidenkin kuin itsensä näkökulmasta. (Nissinen 2021.) Perinteisesti ihminen on laittanut asioita tärkeysjärjestykseen sen mukaan, mikä vaikutus niillä on ihmiseen itseensä. Tällaista hyötyajattelua vastaan on noussut posthumanismi sekä Object Oriented Ontology (OOO) uusilla näkökulmillaan (Kerr 2016 ; Mancuso 2017, 25-32).

OOO ei rajaa pois esineiden ja elollisten näkökulmia. Nimensä mukaisesti OOO:n kautta olemista, olemisen olemusta ja muita metafyyysisiä kysymyksiä pohditaan valitun olevan näkökulmasta, joka voi olla mikä tahansa. Näkökulma tuo toisenlaisen tavan ajatella kasveja, ympäristöä sekä itseäni etäämmältä, olemisen näkökulmasta. Tällöin on helpompi kohdata kasvit esimerkiksi yhteisötaiteen etiikkaa noudattamalla ja soveltaa samaa käytäntöä myös itseäni tai omaan ihmisen kehooni, joka on tässä tapauksessa suojattava ja suojeltava ympäristön vaaroilta. (Kerr 2016.)

2.3 Tutkiva performanssi ja osallistava taide

Performanssin estetiikkaan kuuluu prosessimaisuus ja tekemisen tuntu. Performanssi itsessään on usein tutkimusta tai myös tutkimusmenetelmä. Performanssin prosessissa oivallus muuttuu esitykseksi. Samoin voi käyttää hyödykseen osallistavan taiteen tapoja ja johtaa niitä tutkimukselliseen suuntaan.

Performanssitaideteen juuret ovat 1960-luvulla, jossa se kehittyi dadaismin, symbolismin, futurismin sekä surrealismin perinteistä. Performanssille on ollut tyypillistä kyseenalaistaa taiteen konventioita ja ehkä juuri siksi, että se on syntynyt useiden taidelajien sekoituessa toisiinsa ja saadessa vaikutuksia erilaisilta vallalla olevilta suunnilta. (Säppi 2017, 4-12.)

Performanssissa esiintyjä suorittaa tekoja, jotka pyrkivät johonkin, tarkoittavat jotakin ja viittaavat johonkin ilman näyttelemistä. Yleisö saattaa olla performanssille yhteyttä luova tekijä, jonka kautta teos saa lisää merkityksiä. Yleisö on usein valikoitunut samojen kiinnostuksen kohteiden mukaisesti ja tiedostavat sen, että asialle vihkiytymätön ei välttämättä koe käsittävänsä teoksen sisältöä. Avantgardistiset performanssit, jotka ovat pohja nykyväen performanssitaideteelle, ovat olleet esityksiä taiteilijalta taiteilijoille, jolloin valtaväestö on suljettu pois yleisöstä jo etukäteen. Mielenkiintoista on, että nämä avantgardistiset

esitykset ovat lähtökohta myös osallistavalle taiteelle, joka puolestaan ottaa yleisön mukaan teoksen tekoprosessiin ja tekee taiteilijasta yleisön. (Haapalainen 2018, 218-22.)

1960-luvulla avantgardistisen performanssin yksi tunnuspiirre oli kyseenalaistaa keskiluokan ajattelua, yhteiskuntaa ja käytäntöjä. Taiteen, elämänrytmin ja tapojen kyseenalaistaminen oli yleistä ja yhteiskunnalliseen järjestykseen puuttuminen performanssin keinoin huipussaan. (Säppi 2017, 10-20.) Tätä traditiota jatkoi 1990-luvulla osallistava taide, joka rikkoi rajoja myös siitä, kuka on taiteilija (Haapalainen 2018, 20-25).

Opinnäytteessäni kohtaan kasvit osallistavan taiteen tradition mukaisesti samoin, kuin teokseen osallistuvat muut elolliset olisivat ihmisiä. OOO:n ja posthumanismin ansiosta opinnäytteeni ei enää tarvitse kysyä, onko kasvit tarpeeksi olevaisia osallistavaan työskentelyyn.

Teoksessani on osallistavan taiteen sekä performanssin elementtejä ja se on dokumentoitu videoin ja valokuvin. Kuitenkaan sitä ei voi määrittää suoraan näiden termien mukaisesti. Koen teokseni kokeellisena mutta kuitenkin nykytaiteen kenttään sopivana toteutuksena, jossa työskentely edellyttää, että kontakti tutkimuskohteeseen eli tässä tapauksessa sekä itseäni että kasveihin, on tiivis.

2.4 Yhteisötaiteen etiikka

Opinnäytteeni eettistä puolta tarkastelen yhteisötaiteen etiikan näkökulmasta, jota soveltan Taikusydämen (2018) keräämien tietojen pohjalta. Työskennellessä muunlaisten kanssa ilman yhteistä kieltä, on oltava tarkka toisen lajin kokemusten ja yhteisön sisäisten sääntöjen tulkinnassa. Koska tällaisia sääntöjä tiedetään kasveja koskien vähän, katsoin parhaaksi ottaa Taikusydämen (2018) kattavat ja yleishyödylliset yhteisötaiteen etiikan ohjeet käyttöni, jotka perustuvat ryhmän sisäiseen luottamukseen ja hyvinvointiin, toisen kunnioittamiseen.

Lähestyn kasvien arkipäivää ottaen huomioon eri kulttuurien, kommunikointitapojen ja erilaisten tarpeiden vaatimukset, joita uuteen ympäristöön asettuminen tuottaa. Viittaan kasvien keskinäiseen kulttuuriin vieraana kulttuurina, jota tulee tulkita kulttuurin ehtojen mukaisesti ja pyrkiä kohtaamaan kulttuurin edustajat kunnioittavasti.

Aloitettaessa yhteisötaiteen projektia otetaan huomioon ryhmän vaatimukset sekä omat ennakkokäsitykset suhteessa osallistujiin (Taikusydän 2018). Tämä tarkoittaa opinnäytteessäni sitä, että tutustun kasvien aisteihin, niiden tapaan kommunikoida, kerätä ravin-

toa, lisääntyä ja havainnoida ympäristöä. Opettelin näitä keinoja omien aistieni, ihmisen kehon sekä tieteen tarjoamien ratkaisujen pohjalta ilman ennakko-oletuksia.

Kasveilla on useita erilaisia kanavia, joiden kautta ne välittävät ja vastaanottavat informaatiota. Näiden kanavien tunnistaminen ja tiedostaminen on tärkeää jo kommunikointiyritysten alkuvaiheessa. (Mancuso 2017, 105-115.) Suuri ero kasvin ja ihmisen kulttuurissa on kasvien aikakäsitys, joka on paljon hitaampi kuin ihmisellä. Suurille kasveille ihmisen elinikä on lyhyt aika ja monet pienemmät kasvit ymmärtävät ajan vahvempana jatkumona ja syklisenä kiertona. Ajan käsitys myös kasvimaailman sisällä on monimuotoinen, mikään näistä käsityksistä ei kuitenkaan ole samanlainen kuin ihmisellä. (Wohlleben 2016, 25-32.)

3 Tietoperusta

3.1 Kvanttifysiikka ja kommunikointi

Tässä luvussa käyn läpi tiedollista taustaa teoksen takana. Aloitan kvanttifysiikan suhteesta kommunikointiin ja kasvien tavasta aistia ja vastaanottaa aisti-informaatiota ja aaltoja. Lopuksi pohdin reikienergian limittymistä aistimiseen ja kommunikointiin.

Kvanttifysiikka perustuu energioiden havainnointiin, energian alkuperän sekä toimintatavan ymmärtämiseen ja energian muuttamiseen toiseen muotoon. Kvanttifysiikka on todentanut, että kaikki koostuu pienien hiukkasten välillä olevasta energiasta, jonka alkuperää ei tiedetä. (Blomqvist 2016, 147-160.)

Kvanttifysiikka ei varsinaisesti kerro mitä todellisuus on vaan mitä tapahtuu vuorovaikutuksessa ja miten asiat ovat, kun ne havainnoidaan. Todellisuus rakentuu hiukkasten vuorovaikutuksesta ja hiukkasten olinpaikasta. Blomqvistin (2021, 118) mukaan kaikilla hiukkasilla on pääsy samaan tietoon. Niiden vuorovaikutus määrää sen, miten tietoa käytetään eli sen, miltä todellisuus vaikuttaa havainnoituna.

Kvanttifysiikan mukaan kaikki muodostuu energiasta ja hiukkaset voi uudelleen järjestää. (Blomqvist 2021, 110-112) Dispenza (2017 26-29) uskoo, että ihminen voi tietoisesti meditoimalla muuttaa todellisuuttaan haluttuun suuntaan. Näitä ajatuksia, ilman tiedollista perustaa, ovat hyödyntäneet muun muassa shamaanit ja muut henkiparannuksen, energia-parannuksen ja kommunikointiin telepatian tai henkimaailman kautta (Blomqvist, 2016, 32-57).

Kvanttibiologiassa kvanttifysiikan oppeja sovelletaan biologiaan ja sitä kautta myös kasvitieteeseen. Kasvit käyttävät monipuolisesti hyödykseen erilaisia energian muuttamiseen ja käyttöön liittyviä toimintoja, jotka ovat kvanttifysiisiä. Näistä toiminnoista fotosynteesi on tunnetuin energian muuttamisen muoto. Kvanttifysiikka selittää kasvien kvanttifysiiset ominaisuudet siten, että ne muuttavat jonkin energian toiseksi ilman, että ihminen osaa hyväksytyyn tieteen perusteella sitä selittää (Blomqvist 2021, 112-149). Monet shamaanisuteen sekä parantamiseen perustuvat uskonnot ja uskomukset ovat rakentuneet tällaisen energian muuttamisen ja kanavoinnin ympärille. Tällä energialla on monta nimeä ja se esiintyy lähes kaikissa uskonnoissa usein jumalan muodossa mutta myös erilaisina energian muotoina ja kanavointioppeina. (Dispenza 2017, 35-71.)

Dispenza (2017 115-145) ja Blomqvist (2016 52-62) uskovat, että ihminen voi oppia käyttämään kvanttifysiikkaa ja näin hallitsemaan elämän energiaa meditoinnin avulla ja saa-

vuttaa haluamansalaiseen elämän ja todellisuuden iästä riippumatta. Ihminen toimisi siis kasville ominaiseen tapaan, eli muuttaisi yhdenlaista energiaa toiseksi kehonsa kautta.

Kasvit yhdistävät tilaa, materiaa ja elementtejä sekoittamalla niitä toisiinsa eli ne muuttavat materiaa muun muassa sekoittamalla. Ne osoittavat toiminnallaan sen, että ympäröivän maailman ja elollisen olennon välistä suhdetta voi ymmärtää vain sekoittumisen kautta. (Coccia 2020 14-25.)

3.2 Reiki ja energian siirtäminen

Kvanttikentäksi kutsutaan molekyylien ja atomien maailmaa, jossa olevainen koostuu pienistä hiukkasista, jotka muodostuvat energiasta ja liikkuvat eli värähtelevät eri tahtiin muodostaen värähtelynsä avulla erilaiset olemassaolon muodot. Kvanttifysiikan mukaan kaikki oleva on energiaa ja liikettä, joka tapahtuu niin pienessä mittakaavassa, että ihminen ei pysty sitä havaitsemaan. Kasvit käyttävät energiaa luonnollisessa muodossa ja aistivat maailmaa energioiden avulla, joten niiden voi olettaa olevan yhteydessä kvanttikenttään (Tompkins 1973).

Reikihoito on yksi keino pyrkiä ymmärtämään ja hallitsemaan energiaa ja sen virtaamista. Reikissä ihminen toimii kanavana, jonka kautta energia siirtyy energiavirrasta kohteeseensa. Tämän uskomuksen mukaan energia on vapaasti ihmisen käytettävissä ja pyritään valjastamaan hoitavaksi ja kehoa uudistavaksi energiamuodoksi, eri aallonpituuksia hyväksikäyttäen. (Blomqvist, J. 2016, 23-46.) Päästäkseni lähemmäs kvanttikenttää, ymmärtääkseni energiavirtauksia ja yhteyttä kasveihin, kävin ensimmäisen reiki -kurssin keväällä 2022. Samaan aikaan aloitin viikoittaisen meditoinnin, sillä kvanttifysiikkaan perustuen Dispenza (2017 115-145) uskoo, että ihmisen on myös mahdollista muuttaa aivoaaltojensa taajuutta ja näin päästä lähemmäksi kvanttikenttää.

Energiaa on pyritty valjastamaan myös imitoimalla kohdetta pukeutumisen, liikkeiden ja ääntelyn avulla. Kaikissa näissä toimintatavoissa tapahtuu Dispenzan (2017 125-165) mukaan energiataajuuksien muuttamista, värähtelyä ja pyrkimys päästä kvanttikentälle. Periaate on sama kuin kvanttifysiikan laeissakin, shamaani on pyrkinyt muokkaamaan omaa olemistaan lähemmäs kohteensa olemista eli energiaa, ja näin saamaan yhteyden kohteeseen.

Käytän näitä oppeja energiasta ja sen siirtämisestä kasvien kanssa sekoittumiseen. Olessani tekemisissä kasvien kanssa, annan niille reiki-energiaa ja pyrin välittämään selkeitä viestejä eri taajuuksilta ajatusteni avulla. Dispenza (2017 431-435) uskoo, että medi-

toinnilla ja keskittymällä ajatusten kanavointiin, on mahdollista oppia hallitsemaan ajatusten taajuutta. Tämän periaatteen mukaan on myös mahdollista kommunikoida eri taajuuksia hyväksikäyttävien olomuotojen kanssa.

4 Suhde aiempaan praktiikkaan

4.1 Alushousut puistossa

Homoplantaris -teokseni kannalta oleellista on, mitä ja miten olen työstänyt teoksiani aiemmin ja mitä valintoja sekä visuaalisia ratkaisuja olen niiden suhteen tehnyt ja miten kehitän työskentelyäni tämän opinnäytteen aikana. Tässä luvussa pohdin oman työskentelyni suhdetta opinnäytteeni sisältöön sekä sen visuaaliseen esittämiseen.

Käsittelen teoksissani yhteiskunnassa tapahtuvien ilmiöiden ja keskustelujen herättämiä aiheita, jotka koskettavat omaa elämääni jollakin tavalla. Aiheeni ovat vakavia mutta käsitelen niitä huumorin kautta. Visuaalinen ilme teoksissani on usein värikäs ja käytän paljon kierrätysmateriaaleja, jotka tuovat omanlaisensa lisän teosten ilmeeseen. Teokseni ovat kerroksellisia kokonaisuuksia, jotka pyrin esittämään siten, että osa niiden sisällöstä aukeaa myös niille, keillä ei ole ammatillista suuntautumista taidealalle. Teosten maailma johdattelee eskapistiseen kokemukseen mutta jokin särö tai epäkohta palauttaa mielen takaisin.

Esimerkiksi teoskokonaisuus vuosilta 2018-2021 Saako lihava nainen tanssia? Käsittelee naisen ulkonäköpaineita eri näkökulmista sekä naisen asemaa ja sen kehitystä. Kokonaisuus sivusi myös kehopositiivisuusaatetta, joka oli silloin vasta nousemassa Suomes-

Kuva 1. Päälystettyjä alushousuja puistossa

sa. Teosta käsittelemällä julkisen keskustelun ja ilmapiirin näkökulmasta. Kohderyhmänäni oli teoksen toteutuksessa kaikki kansalaiset, ei vain taidealan toimijat.

Kuva 2. Peilillä päällystetyt alushousut

2019 helmikuussa pidin pop up – näyttelyn Hämeenlinnan ystävyden puistossa. Asetin lumiseen puistoon sekä teosjalustoille että puihin muotoonsa kovetettuja ja erilaisilla naiseuteen liittyvillä esineillä päällystettyjä naisten erikokoisia alushousuja. (Kuva 1. ja 2.)

Tavoitteeni oli saada selville, miten ihmiset reagoivat alushousuihin ja mikä on pääasiallinen osuus, mihin tavalliset ihmiset kiinnittävät huomiota. Ennakkokäsitykseni alushousu-

jen kokoon liittyvästä tabusta oli osunut oikeaan ja paikallislehteen kirjoitettiin suivaantu-neita kommentteja siitä esitettyjen alushousujen koosta sekä yleensä suomalaisnaisten ruokailutottumuksista ja nousevat painokäyrästä.

Koen, että humoristinen visuaalisuus teoksissa mahdollisti sen, että kaikenlaisilla ihmisillä oli mahdollisuus kommentoida ja tuoda esiin omia ajatuksiaan teoksista ja niiden aiheesta. Ongelmana oli, että teoksen ydin ei avautunut eikä teoksia katsottu taiteena vaan itseen tai naiseen kohdistuvana seksuaalisen arvон alentajana johtuen siitä, että muutamat suuret alushousut oli asetettu normaalikokoisten alushousujen joukkoon. Myös esityspaikalla on merkitystä, sillä useimmat pop up- näyttelylle altistuneet ihmiset eivät itse tehneet valintaa näyttelyn näkemisestä, he vain sattuivat kävelemään sen ohi.

Vaikka teoksissani on huumoriin kiedottuja vakavia ja aatteellisia aiheita, en silti koe taiteilijana rooliksi toimia hauskuuttajana, moraalin vartijana tai valistajana. Olen ammatillisesti kiinnostunut ymmärtämään, miten valtaväestö ajattelee ja mistä mielipiteet tulevat, jotta voin kehittää ja edistää työskentelyäni mutta myös poistua omasta aatekuplastani työskentelyni ohessa.

4.2 Itsensä muuttaminen

Osaksi alushousunäyttelyn innoittaman vuonna 2020 tein projektin, jossa 9 kuukautta elin Me Naiset- lehden ohjeiden mukaan ja pyrin muuttamaan itseni sellaiseksi naiseksi, joka lehden mukaan olisi oikeanlainen nainen. Tavoitteenani oli etsiä vastauksia siihen, mikä tai kuka määrittelee ulkonäkö ja käyttäytymisihanteet, mistä tulee tarve muokata omaa

Kuva 3. Päivittäinen uusi ihonhoitorutiini

kehoa ja olemista ja miten nainen oppii olemaan sellainen nainen, kuin kulttuurimme vaatii.

Lehti ilmestyi viikoittain ja se määritteli aina seuraavan viikon tekemiseni koko yhdeksän kuukauden ajan. Oman arjen ja omien mielitekojen, musiikin ja elämäntapojen muuttaminen oli vaikea mutta antoisa projekti. Opettelin lehden ohjeiden mukaista ihonhoitoa (Kuva 3) sekä meikkiä, kampausta, erilaisia ilmeitä ja olemusta (Kuva 4).

Dokumentoin teoksen etenemistä ja omia kokemuksiani kotialbumi-tyyppisillä kuvilla ja selfieillä sekä blogissa Myski-impä. Aluksi suhtauduin teokseen huumorilla mutta lopulta huomasin, että minun tuli pitää mieleni hallinnassa, jotta en ala uskoa tosissani kaikkea, mitä lehdessä sanottiin. Koin teoksen aikana valtavia ulkonäköpaineita ja pakkoa tehdä keholleni ehdotettuja muutoksia kuten hyarulonhappo -pistoksia. Koin olevani myös täysin epäonnistunut ihmisenä koska minulla ei ollut perhettä tai puolisoa. Näitä epävarmuuksia tai ahdistuksen syitä minulla ei ennen teoksen tekemistä ollut.

Teos siis vastasi kysymykseeni siitä, mistä vaatimukset tulevat. Tässä tapauksessa naisten lehti, jota lähiluin päivittäin, aiheutti minulle vaatimukset, joita alun perin pidin vapaaehtoisina ja turhina tekoina. Siihen lisättyä kokemani ympäristön paine ja aiemmat ulkopuolisuuden kokemukset herättivät tunteen, että vain olemalla lehden mukainen niin sanotusti normaali nainen, voin kuulua joukkoon ja menestyä elämässä.

Ennen kaikkea tutkin itseäni vaikutuksille alttiina ihmisenä, joka altistaa itsensä informaatiolle, joka ei kuulu omaan normaali arkeen mutta on läsnä kaikkien elämässä. Teoksen tekeminen oli rankka ja monivaiheinen prosessi, joka vaati pitkän palautumisajan.

Kuva 4. Uusi meikki, hiukset, lasit ja ilme

5 Muualta tulevia ravinteita

5.1 Kvanttifysiikka ja taide

Tiede on mielletty ihmisen ulkopuoliseksi ja taide sisäiseksi maailmaksi, joiden kumman-kin ymmärtäminen vaatii luovuutta (Närhinen 2016, 348). Samoin kuin OOO ja ontologiat yleensä myös kvanttifysiikka pyrkii antamaan vastauksia todellisuuden luonteesta. Todellisuus, sen ilmentäminen ja ymmärtäminen on aina kiehtonut myös taiteilijoita. Surrealisten, varsinkin Salvador Dalin teoksissa, näkyy kvanttifysiikan vaikutus. Surrealismi sijoittuu ajallisesti kvanttifysiikan synnyn kanssa samaan aikaan. (Blomqvist 2021, 111-115.)

Dali on piilottanut teoksiinsa eri todellisuuksien mahdollisuuksia muun muassa kellojen muodossa, jotka ovat eri ajassa. On mahdoton tietää, mikä niistä on oikea. Samoin toimii todellisuus kvanttifysiikan näkökulmasta, mahdollisuuksia on niin paljon, että oikeaa vastausta ei voi tietää. Dali pilkkoo todellisuutta maalauksen keinoin Pallojen Galatea -teoksessaan (kuva 1. Pallojen Galatea), jossa Dalin vaimo Gala on kuvattu pallojen muodostamana ikään kuin atomeina, jotka jatkuvat ikuisuuteen. (Blomqvist 2021, 111-115.)

Kuva 5 Dalin Pallojen Galatea (Research gate 2012)

Taiteeseen vaikuttaa kvanttifysiikan ontologisen puolen lisäksi myös käytäntö, joka on mahdollistanut tietokoneet, internetin ja koko sen todellisuuden, joka tapahtuu virtuaali-

maailmassa. Teosten itsensä representoiminen on helpottunut kvanttiteknologian avulla ja se näkyy myös performanssin esitystavoissa.

Kvanttifysiikan todellisuudessa olemme kaikki yhtä. Kaikki muodostuu atomeista ja niiden välisestä vuorovaikutuksesta, värähtelystä, liikkeestä, energiasta. Tämä kaikkea yhdistävä energia nivoo yhteen kvanttifysiikan ja uskomusperinteet, taiteen sekä kaiken elollisen ja todellisen. Emme rajoitu vain fyysiseen kehoomme vaan olemme paljon enemmän ja näin ollen voimme ymmärtää paljon. (Blomqvist 2021, 113-114.)

5.2 Visuaalista lannoitetta

Kuvataiteilija Eduardo Navarro teki performatiivisen teoksen, *Timeless Alex*, 2015, joka käsitteli sitä, miten ihminen tuntee kehossaan kilpikonnana olemisen. Teoksen mukailee OOO:n traditiota, jossa maailmaa tarkastellaan toisen olevan näkökulmasta. Navarroa kiinnosti muun muassa se, miten kilpikonna kokee aikaa. Teos dokumentointiin valokuvin. (Kerr 2016.)

Teoksessaan Navarro pyrki saamaan henkisen yhteyden lajinsa viimeiseen Pintasaaren kilpikonnaan ja ymmärtämään, miten itsetietoinen kilpikonna oli. Teoksen taustalla oli teoria, jonka mukaan eläimet havainnoivat maailmaa aistiärsykkeiden pohjalta ilman kielen aiheuttamia abstraktioita tai ajan käsitettä. Kaksituntisessa performanssissaan Navarro muuntui itse kilpikonnaksi tarkoituksenaan liikkua hitaasti meditoiden saavuttaakseen tilan, jossa ei tunne aikaa. (Navarro 2015.)

Kuva 6. *Timeless Alex* (Navarro, 2015)

Kuva 7. Timeless Alex lähikuva (Navarro, 2015)

Navarro ei pyrkinyt kommunikoimaan kasvitusten kilpikonnaan kanssa eikä luomaan suhdetta siihen. Hän pyrki saamaan kilpikonnaan yhteyden vain etäältä, mielensä avulla ja näin ymmärtämään kilpikonnaan ajatuksia ihmisen kehon kautta. (Navarro 2015.)

Homoplantaris kohtaa kasvit ja niiden elinpiirin ihmisen kehon sietokyvyn rajoissa ja samaan aikaan pyrkii häivyttämään ihmisen kehoon ja roolin jättämällä ihmisen pois kuvasta tai peittämällä ja piilottamalla sen. Kuvaan otetaan jotakin, mikä ei siinä hetkessä ole ihminen, niin kuin Navarrokin Timeless Alexissa pyrki teoksensa esittämisen ajan olemaan enemmän kilpikonna kuin ihminen.

Kuva 8. Polenphonia (Navarro, 2018)

Polenphonia teoksessaan Navarro tutki hajuaistin ja äänen rajaa. Hän kutsui huilisteja soittamaan puvussa, jossa oli pidennetty nenäosa. Nenäosa asetettiin kukkaan ja kasvin tuoksu virtasi kukasta nenään huilunsoiton yhteydessä luoden synesteettisen kokemuksen. (Navarro 2018.)

Lopputyössäni aistit ja aisti-informaatio ovat suuressa roolissa. Kasveilla on erilainen tapa aistia maailmaa kuin ihmisellä ja niiden aistit saattavat muistuttaa synestesiakokemuksia, sillä niillä ei ole aistinelimiä. (Mancuso 2017, 57-90.)

Polenphonia teoksen asut muistuttavat Homoplantariksen asua materiaalivalinnoiltaan, sekä väljällä suojaavalla muodolla. Neutraali valoa heijastava kangas sulauttaa huilistit ympäristöön ja samaan aikaan korostaa niiden läsnäoloa. Kiiltävät metalliset materiaalit ja väljät muodot häivyttävät myös ihmiselle tyypillisiä ominaisuuksia ja yksilöllisyyttä samalla kuin suojaavat ulkoilman vaikutuksia ihmiskehoon, mahdollistaen pidemmän ulko-
naoloajan.

Ingela Ihrman käsittelee performansseissaan luontoa ja yksittäisiä kasveja. Hän on useassa teoksessaan pukeutunut erilaiseksi kasviksi ja pohjannut performanssinsa kasviasuun, jossa on lajityypillisiä ominaisuuksia. (Ihrman 2018.)

Kuva 9. The Queen of the Night (Ihrman, 2018)

Kuva 10 The Queen Of The Night 2. (Ihrman 2018)

The Queen of the night performanssissaan Ihrman on pukeutunut Yön kuningattarena tunnetun kaktusta muistuttavan kasvin kukkaa representoivaan asuun. Yön kuningatar on ollut suosittu sisäkasvi 1800-luvulta saakka. Sille on tyypillistä, että se kukkii vain yhden yön ja kukkimista odotettiin innokkaasti. Ihrmanin teos perustuu yhden tietyn kasvin ja sen kukan, eli lisääntymiselimen, toimintaan ja sen representoimiseen performatiivisena tekona yleisölle. (Ihrman 2018.)

Tässä teoksessa Ihrman on valinnut asunsa muodoksi kukan ja sen varren, ei koko kasvia. Toiminta teoksessa perustuu kukan hitaaseen aukeamiseen ja maagisentuntuiseen kehitykseen nupusta kohti kuihtumista. Ihrmanin asu on rakennettu kukan materiaaleja mukailleen siten, että representaatio on luonnollisen näköinen ja kukka tunnistettava. (Ihrman 2018.)

Kuva 11. I found you under earth under blood (Torvund 2019)

Kuva 12. I found you under earth under blood 2. (Torvund 2019)

Ingrid Torvund käsittelee videoteoksissaan posthumanistista tematiikkaa. Monessa Torvundin teoksessa läsnä on ihmisen sijaan toinen entiteetti, tai ihminen tuntuu muuttuneen toisenlaiseksi olevaksi, jolla on omat pyrkimyksensä ja suhteensa ympäristöön. (Torvund 2019.)

Torvundin teoksissa luonto on vahvasti läsnä ja sitä tutkailee tai siinä elää jotakin muuta, kuin maapallon asukkeja. Vaikka monelta osaltaan Torvundin teokset muistuttavat Navarraa, ne poikkeavat fantasianomaisella maailmallaan.

Navarrolla teokset perustuvat luonnonilmiöiden ja ihmisen ominaisuuksien tutkailuun ja vuoropuheluun, kun taas Torvund hävittää ihmisen kokonaan ja tuo tuttuun ympäristöön uuden elämänmuodon, jolloin myös ympäristöä alkaa katsoa eri tavoin. Ihrman puolestaan pyrkii representoimaan tietyn jo olemassa olevan lajin ominaisuuksia ja toimimaan sen kaltaisesti luoden mielikuvan muuntautumisesta.

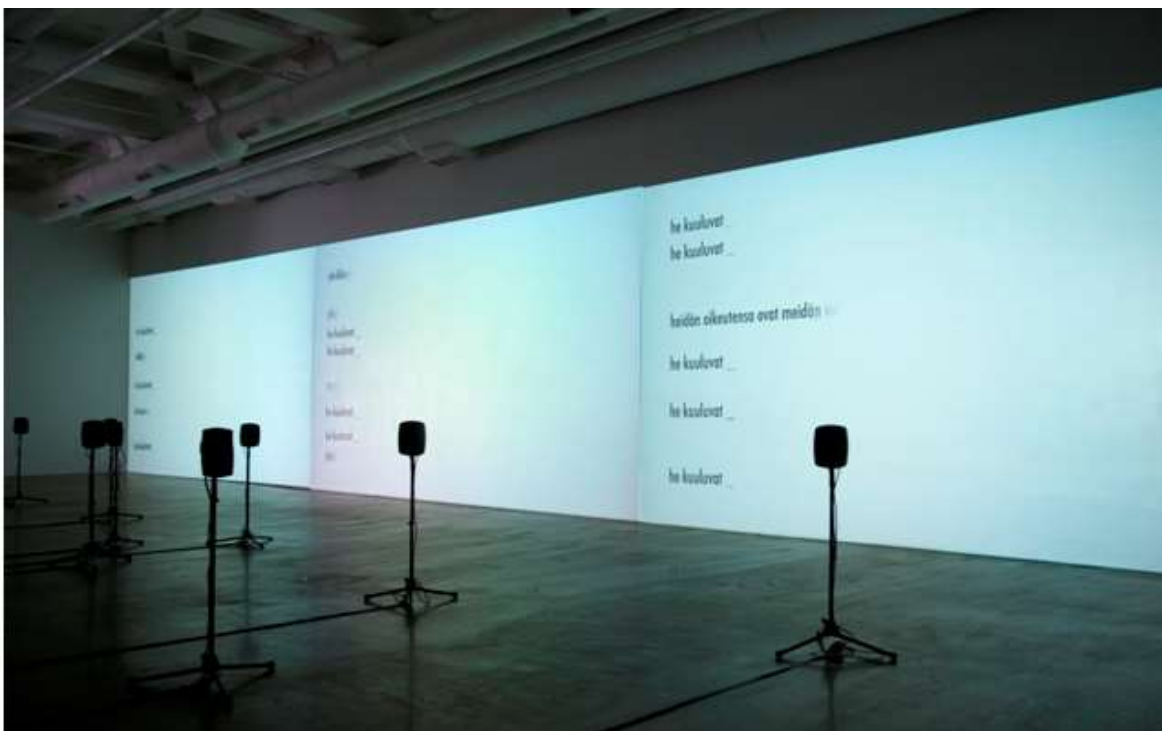
Ihrmanin ja Navarron teoksille on tyypillistä esittää niitä jälkeinpäin videoin ja valokuvin. Vaikka Torvundilla kyse ei ole performansseista vaan enemmänkin elokuvasta tai video-teoksista, hän esittää teoksensa samoin kuin performanssin tekijät, videoin ja valokuvin sekä laittamalla asun esille dokumentoinnin yhteyteen.

5.3 Aatteellista lannoitetta

Muunlajisia ja muunlajisuutta on käsitelty taiteessa viime vuosina enenevässä määrin. Posthumanismin myötä näkökulmat ovat laajentuneet ja OOO laajentaa niitä entisestään. Suomalaisen nykytaiteen kentällä yksi tunnetuimmista eksistentiaalisia ja poliittisia rajoja tutkiva kuvataiteilija on Terike Haapoja, joka perusti muun muassa puolueen muunlajisille näyttelyssään Toisten Puolue galleria Kalhama & Piipossa keväällä 2011. (Kokkonen 2011.)

Toisten Puolue on mediataiteen keinoin toteutettu installaatio, joka sisältää ääntä ja videokuvaa. Teoksen lähtökohtana on ihmiskeskeinen maailma ja päätöksenteko, johon muilla kuin ihmisillä ei ole oikeutta osallistua. Näyttely hakee muutosta näille käytännöille ja ajatuksille siitä, että muunlajiset ovat ihmiselle vain resurssi tai suojelun kohde.

Teos herättelee miettimään, kenellä on valtaa ja kuka saa päättää omista tai muiden asioista, kenen ääni on tärkeä. Teoksen nimi johdattelee pohtimaan, keitä ovat

Kuva 13. Terike Haapojan Toisten Puolue, 2011 Galleria Kalhama&Piippo (Mustekala, 2011)

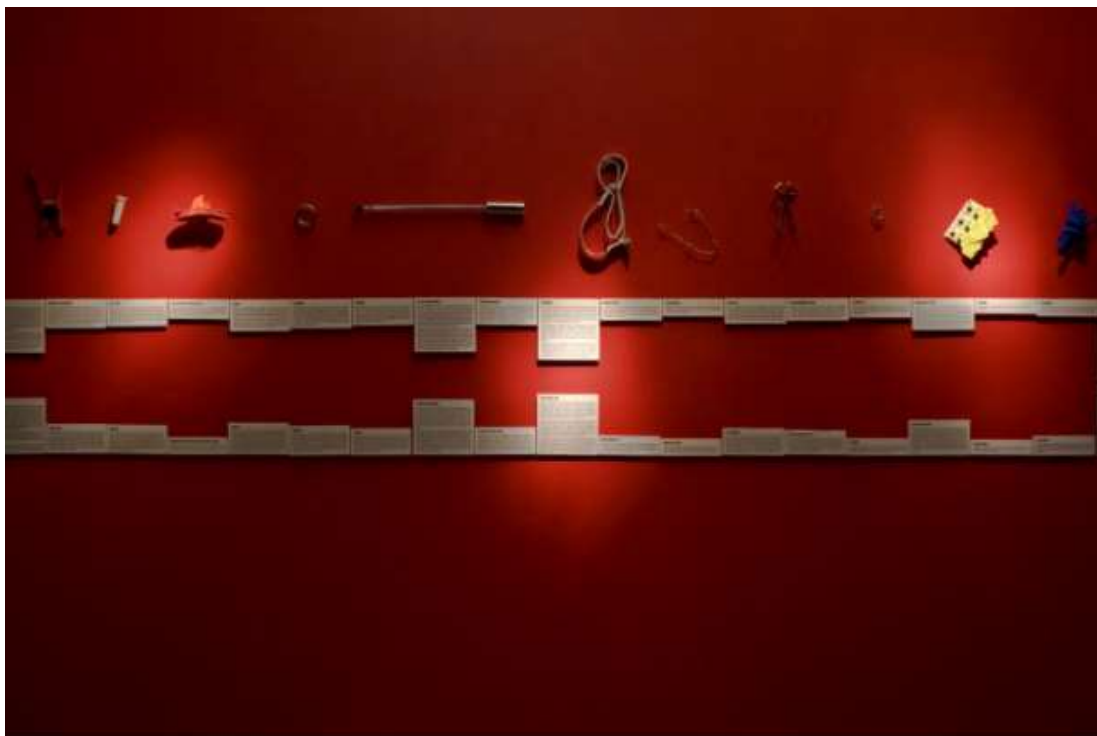
toiset ja miten paljon heitä on. (Kokkonen 2011.)

Teos ei vastaa kysymykseen siitä, miten muunlajisilta voidaan saada vastauksia, mikäli niille annetaan mahdollisuus osallistua päätöksentekoon. Ihminen pystyy kuitenkin päättämään, että jokainen haluaa elää hyvän elämän turvallisessa ja omalle lajilleen miellyttävässä ympäristössä.

Toinen samantyyppistä tematiikkaa käsittelevä Haapojan teos on yhteistyössä Laura Gustafssonin (2014) kanssa tehty Nautamuseo, jossa historiaa tarkastellaan naudan näkökulmasta. Teos käsitteli muun muassa sitä, miten sekä ihmisen että naudan keho on muuttunut jalostusteknologian muuttuessa. Naudan historia museo oli ensimmäinen osa Toisen historia- hanketta, joka tarkastelee maailmaa muunlajisten silmin. (Toisen historia 2013.)

Haapojan teokset ovat voimakkaan poliittisia ja aktivismiin painottuvia. Ne alleviivaavat posthumanismin käsitteitä ja antroposeenin kauhuja, massasukupuuttoa ja ihmisen tuhoisaa voimaa. Ne ovat ravistelevia ja menevät suoraan asian ytimeen. Niiden taustalla on samat aatteet kuin opinnäytteessäni mutta lähestyn niitä kepeyden ja huumorin kautta. Kohtaan kasvit ja niiden yhteisön yhteisötaiteen etiikan kautta, jolloin teoksen luonne on lähtökohtaisesti lempeämpi. Yhteisötaiteen etiikka painottaa, että teokseen osallistuvilla on hyvä olla turvallinen tila ja hyvä olla teoksen ympärille muotoutuvassa yhteisössä.

Usein tällaisesta lähtökohdasta muodostuu myös miellyttävä lopputulos. (Taikusydän 2018.)

Kuva 14. Naudan historian museo, Historiattomuus-huone (Gustafsson 2014)

Kuva 15. Naudan historian museo (Gustafsson 2014)

6 Toteutuksen suunnittelu -keho ja mieli

6.1 Paikan valinta

Tavoitteeni oli löytää paikka, jossa ihminen ja kasvi voivat kumpikin hyvin. Paikka, joka tukee molemmille tärkeitä aisteja ja tuntuu luonnolliselta. Harkitsin puistoja, vesikasvillisuuden ympäristöjä sekä erilaisia niittyjä ja puutarhoja. Päädyin kuitenkin metsään, joka on luonnollisin paikka molemmille lajeille.

Modernille taiteelle ja modernille ajalle on ollut tyypillistä kuvata todellisuutta kaupunkien ja kiireisen elämänrytmin kautta. Jatkuvat aistiärsykkeet ja kiireinen elämänrytmi on koettu kiinnostavana. (Haapalainen 2018, 49-54.) Viimevuosina on kuitenkin yleistynyt hiljaisempi ja rauhallisempi näkökulma, jossa ihmisen suhde luonto rauhoittaa hälinän ja kiireen. Tämä vaikutti myös opinnäytteeni paikkavalintaan ja halusin asettaa teokseni rauhalliseen metsään.

Lähtökohtani paikan valintaan perustui myös ajatukseen, jonka mukaan olennoilla on oltava jonkinlainen suhde toisiinsa, jotta yhteys voidaan muodostaa. Olenojen on tärkeää tutustua ja luoda tunneside ennen kuin ne haluavat kommunikoida keskenään. Aivan kuin ihmisetkin joko pitävät toisistaan tai eivät. Mieluisten ihmisten kanssa ollaan yhteistyökkyisempiä kuin niiden keitä pyritään välttämään tahallisesti tai tahattomasti. (Tompkins, P. 1973 s.15-55.)

Valitsin paikaksi metsän, jossa olen käynyt vuosikymmenien ajan joten olemme tuttuja toisillemme sen asukkaiden kanssa. Metsä on kaukana asutuksesta, joten sain työskennellä ilman ihmisten aiheuttamia keskeytyksiä. Siellä oli hyviä aukioita, johon voin asettua ilman, että tallon useita kasveja tai muuten häiritseen yhteisön asukkaita toimintani aikana. Tärkeää oli myös se, että löydän saman paikan tullessani metsään uudelleen ja koen oloni turvalliseksi. Turvallisuuden tunne on tärkeää kaikille osapuolille yhteisötaiteen eettisten ohjeiden mukaisesti. (Taikusydän 2018.)

6.2 Keho ja liike

Ihmisen kehoani valmistelin useiden kuukausien ajan tuntemaan erilaisia ilmavirtoja, tuoksuja ja ääniä. Harjaannutin aistejani viettämällä aikaa erilaisten kasvien parissa ja totuttelemalla niiden ääniin ja viesteihin.

Herkistin itseäni olemalla erossa ihmisistä ja ihmismassoista ennen teoksen tekemistä ja meditoin useamman tunnin ennen siirtymistä metsään, jotta mieleni on rauhallinen. En

käyttänyt hajusteita tai muita kemikaaleja, välttelin ääniä ja harjoitin meditaatiota päivittäin viikkojen ajan.

Vietin paljon aikaa luonnossa katselemassa kasvien liikkeitä ja seurailen niiden elämää. Yritin ymmärtää niiden toimintaa, kasvua ja tavoitteita sekä suhdetta toisiinsa. Tunnustelin kehollani, miltä kasvina liikkuminen tuntuu ja miten pystyn samaistumaan kasveihin niiden eri vaiheissa. Kehon liikkeessä tuntui kasvin olomuoto. Kasvi ei pääse liikkumaan paikaltaan ja pääosin sen liike on luonnonvoimien armoilla. Se kuitenkin liikkuu valoa kohden ja kasvaessaan sen on mahdollista kurottua haluamaansa suuntaan (Wohlleben 2016, 56-60). Ihmisen liike on paljon nopeampaa eikä liikkuminen vaadi yhtä suuria ponnisteluja.

Kasvien olemuksesta näkee, jos niiltä puuttuu jotakin. Mikäli saatavilla ei ole tarpeeksi vettä ne nuupahtavat. Liian kuumassa tai aurinkoisessa, ne muuttuvat vahamaisiksi. Ilman ravinteita kasvit sairastuvat, mikä vaikuttaa myös liikkeeseen. (Wohlleben 2016, 61-66.) Teokseni kannalta oli tärkeää ymmärtää, miten kasvit kertovat tarpeistaan ja tätä kautta ilmentää kasvia, jolla on tarpeeksi kaikkea.

6.3 Asento

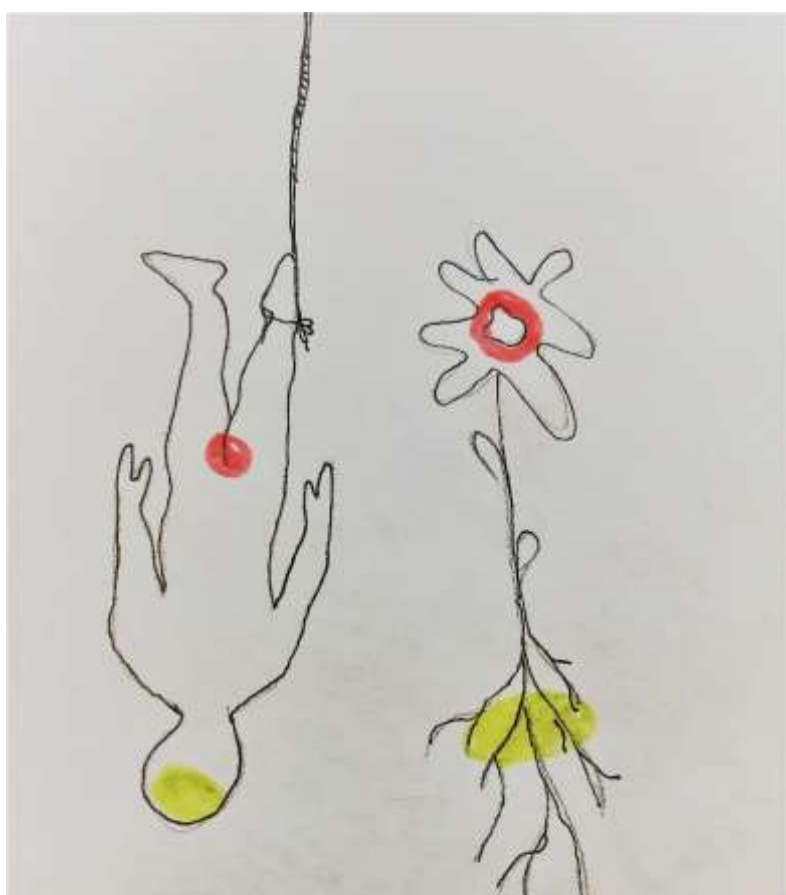
Jos ajatellaan kasvin rakennetta verrattuna ihmiseen, olisi ihminen ylösalaisin kasviin nähden. Kasvin maan alla kasvavia juuria on sanottu sen aivoiksi ja kukka, kasvin lisääntymiselin, kasvaa kohti taivasta. Ihminen sen sijaan kantaa aivojaan päässään, joka sijaitsee taivasta kohden ja sukuelintään maata kohden.

Tämän perusteella voisi ajatella, että ihminen tekeytyessään kasvinkaltaiseksi, olisi ylösalaisin ja alasti. Tämä saattaa pintapuolisesti kuulostaa oikealta tavalta kuvata kasvi- na olemista mutta Mancuso (2017, 58-85) huomauttaa, että kasvilla on niin kehittynyt asentoaisti, että se häiriintyy joutuessaan olemaan ylösalaisin. Ihminen ei pysty viettämään aikaa pää alaspäin kovin kauaa, tunne alkaa olla pian sietämätön. Kasvina oleminen ei saisi olla epämukavaa. Wohlleben (2016, 61-66) on havainnut, että kasvi korjaa asentoaan ja muokkaa ympäristöään parhaansa mukaan, kunnes sen on hyvä olla.

Vaikka kasveilla ei ole vaatteita, niillä on kuori, joka suojaa niiden herkkiä osia. Se ei vastaa ihmisen ihoa suoranaisesti, sillä kasvi pystyy vahingoittumattomana olemaan erilaisissa sääoloissa ja lämpötiloissa, kun taas ihminen ei. Varsinkin kaupunkilaisihmisen iho on pehmeä ja herkkä vaurioitumaan, joten se tulee suojata asianmukaisesti valolta, hyönteisiltä ja sääoloilta. Myös kaikki ruumiinaukot tulee peittää ja huolehtia, että hyönteiset eivät pääse puremaan herkkiä ihoalueita tai ryömimään ei toivottuihin paikkoihin.

Paras asento näiden pohdintojen perusteella on tavallinen rento seisoma-asento. Se mahdollistaa mukavan olon sekä tarpeeksi mahdollisuuksia liikutella kehoa siten, että se pysyy vetreänä eikä kangistu. Asentoa puoltaa myös se, että jalkoja pitkin nousevat hyönteiset on helppo havainnoida ja poistaa. Myös liikkuminen kasvien tapaan hitaasti huojumalla lähtee lonkista, jolloin seisoma-asento mahdollistaa liikkeen sujuvuuden ja pitkäkestöisen toteutuksen. (Kuva 16.)

6.4 Energioiden välitys ja vastaanotto

Kuva 16. Tutkielma kasvin ja ihmisen asennosta

Tammikuussa 2022 suoritin reikihoitokurssin, jossa opin välittämään reikienergiaa. Tämän jälkeen opiskelin energiahoidoja, ajatusten välittämistä, kvanttifysiikan periaatteita ja energioiden rakennetta ja kanavoitinta. Hankin huonekasveja ja aloin antaa niille reikihoitoa ja opetella niiden elekieltä. Päivittäin työskentelin kasvien kanssa. Siirsin niille ajatuksiani ja tunteitani ja pyrin Dispenzan (2017, 115-125) ohjeiden mukaan siirtämään ajatukseni meditoinnin avulla kvanttikentälle, jossa saattaisin saada kasveihin yhteyden helpommin.

Käytännössä reikin antaminen toimii siten, että pyydän energiaa kulkemaan reikikanavien lävitse ja välittämään korkeinta mahdollista energiaa, jota vastaanottaja pystyy vastaanottamaan. Energia välittyy minun kauttani kohteeseen ja sitä välittyy niin kauan, kun kohde pystyy vastaanottamaan ja minä jatkan sen jakamista. (Dispenza 2017, 301-312.)

Tutustuin huonekasveihini reikihoidon lisäksi kokeilemalla ajatusten siirtoa, kosketuksen avulla, aistimalla ja juttelemalla sekä ajattelemalla kasveja intensiivisesti. Kokeilin yhdistää pyrkimyksiini liikettä ja erilaisia meditaatioharjoituksia.

Kehitin vaiheittaisen menetelmän yhdistäen reikienergiaa, liikettä, mielikuvameditaatiota ja energian siirtomenetelmiä. Harjoittelin erilaisissa ympäristöissä suunnittelemani prosessia energian muuntamiseksi ja lopuksi siirryin metsään toteuttamaan teoksen.

Kasvit vaihtavat kuulumisia, tunteita ja osoittavat rakkautta. Ne tunnistavat perheenjäsenensä, suosivat sukulaisiaan ravinnon ja kasvutilan jakamisen avulla ja pitävät sukulaisiaan myös luotettavampana tiedonlähteenä kuin muita kasveja. Varoitussignaalin havaitessaan ne reagoivat selkeästi voimakkaammin sukulaistensa viesteihin. (Wohlleben 2016, 33-38.)

Cleve Backster tutki 1960-luvulla kasvien reagointia polygraafilaitteen avulla. Hän liitti anturit kasvin lehtiin ja tutki kasvin sähkömagneettisen kentän muutoksia eri ärsykkeiden aikana. Backsterin tutkimuksissa kävi ilmi, että kasvit reagoivat toisen kasvin kipuun, muiden elollisten kärsimykseen ja tuttujen ihmisten stressitiloihin mutta myös iloon ja rakkautteen. (Tompkins 1973, 15-55.)

Backster tuli kokeissaan siihen tulokseen, että kasvit osaavat lukea ajatuksia, sillä ne reagoivat hoitajansa ajatuksiin. (Tompkins 1973, 15-55.) Kasvit kommunikoivat ja elävät kvanttifysiikalle tyypillisiä keinoja hyväksikäyttäen muuntaen ja hyödyntäen erilaista energiaa ja aallonpituuksia. Aivoaallot ovat energiaa, joten kvanttifysiikan oppien mukaan on mahdollista, että kasvit pystyvät tulkitsemaan aivoaaltoja.

Aistikokemusten ulkopuolella olevan informaation jakaminen oli tärkeämpää teokselleni kuin selviytymiseen käytettävien aistien. Vaikka pyrin asun suunnittelussa ja toteutuksessa limittämään ihmisen ja kasvin aistit toisiinsa, silti tärkeämpää oli, että puvun materiaalit tai muodot eivät estä energiatyöskentelyä.

Käytännössä erilaisten meditaatio- ja energiansiirtotekniikoiden avulla pyrin sekoittamaan ihmisen ja kasvin hiukkasten värähtelyä ja näin sekoittamaan ihmisen todellisuutta kasvin todellisuuteen. (Blomqvist 2016, 22-35; Dispenza, 2017, 115-145.)

7 Puvun suunnittelu ja toteutus

7.1 Asun suunnittelu

Tavoitteenani oli luoda puku, jonka avulla voin toteuttaa tutkivan performanssin kasvien maailmassa ilman, että ihmisen kehoni kärsii sille vieraasta ympäristöstä. Lähtökohtanani oli teoksen visuaalinen tematiikan ilmentäminen sekä puvun toimivuus käytännössä. Puvun tuli olla suojaava ja sen oli mahdollistettava tunne samaistumisesta kasvien kanssa. Tästä syystä se mahdollistaa kasville tyypillisen liikehdinnän ja häivyttää ihmiselle ominaista liikettä. Myös aisteja tuli rajata siten, että ihmisen ja kasvin aistit limittyvät puvun avulla toisiinsa ja pääsen puvun sisässä mahdollisimman lähelle kasvin olemisen tapaa.

Tässä luvussa käyn läpi puvun valmistuksen vaiheita. Tein useita luonnoksia puvunsta mutta tässä esittelen niistä viimeisen, jonka pohjalta lähdin rakentamaan asua. Materiaalivalintoihin sekä muotokieleen vaikuttivat omat visuaaliset sekä käytännölliset valintani, jotka linkittyvät aiempaan työskentelyyni.

Asun muodossa halusin korostaa tutkimusmatkan tuntua tuomalla asuun avaruus- ja sukelluspukua muistuttavia piirteitä. Halusin myös herätellä mielikuvia maailmasta, jossa ihminen tarvitsee suojapukua selvitäkseen hengissä uudessa ympäristössä.

Mielenkiintoinen seikka Homoplantariksen asua suunnitellessani oli, että kasvit ovat lähes kaiken elävän ruokavalion perusta joko suoraan tai välillisesti. Mancuso (2017, 49-57) toteaa, että mikäli kasvilla olisi silmät tai muita aistinelimiä, niitä tulisi suojella. Tästä syystä myös Homoplantariksen asussa kaikki elimet ja korvaamattomat raajat on piilotettu ja suojattu hyönteisiltä, roskilta ja auringolta.

Halusin Homoplantariksen asusta sellaisen, että se häivyttää sisässään olevan ihmisen ominaisuudet, pituuden, sukupuolen, mittasuhteet ja asennon. Ihmisen itsensä on helpompi unohtaa olomuotonsa, kun se ei näy muille. Kokemus sekoittumisesta ja transformaatiosta on voimakkaampi, mikäli pystyy mielikuvissaan muuttamaan itseään. Katsojan on myös helpompi keskittyä olennaiseen, kun ihmisen hahmo ei ole nähtävillä.

Puvun oli mahdollistettava turvallinen tila, jotta sen sisässä voi keskittyä energioiden välittämiseen ja aistimiseen. Sen sisässä oli oltava tarpeeksi mukava olla, jotta keskittyminen olisi kokonaan energiatyöskentelyn käytettävissä.

7.2 Luonnos

Viimeinen luonnokseni oli pelkistetty (Kuva 17). Asun päällä leijuva kukka tai siemenpallo on haaleasti piirretty ikään kuin kuvaamaan ajatusta siitä, jätänkö vai hylkäänkö sen. Asiaa mietittyäni ymmärsin, että sukuelinten, eli kukan, esittäminen ei tässä yhteydessä ole relevanttia eikä se myöskään miellyttänyt minua visuaalisesti. Lisääntyminen tai muu vastaava toiminta ei ole teokselleni oleellista.

Jäin kuitenkin miettimään siemenkodon ideaa. Miten kota tai koppa suojaa siemeniä ja miten ihmisen pää on ikään kuin siemen, josta syntyy uudenlaisia asioita, ideoita. Kypärän ja siemenkodon yhtäläisyydet kiehtoivat minua. Olin aiemmin ajatellut päähineosan pehmeäksi ja kangasmaiseksi mutta ymmärsin, että sen on oltava suojaava ja kypärämäinen. Jäin pohtimaan sanaa siemenkota, siemenkoppa, pääkoppa ja niin edelleen. Ajatus alkoi tuntua loogiselta.

Kuva 17. Viimeinen luonnos

Piirsin luonnokseen suppilon, sillä päähine voisi vaimentaa ulkopuolella olevia aistiärsykeitä. Suppilon kautta niitä tulisi puvun sisässä olevan ihmisen aistinelimiin turvallisesti ja tasaisesti. Suppilo myös muuttaa aistittua todellisuutta, jolloin on opeteltava aistimaan ympäristöä uudella tavalla, kuten Dispenza (2017) kehottaa tekemään yhteyden saamiseksi kvanttikenttään.

Viimeisessä luonnoksessa hylkäsin myös ajatuksen juurien asemaa ajavista paljaista jaloista, sillä nykyihmisen raajat ovat hyvin herkäät ja kasvien seassa voi olla monia ihmiselle myrkyllisiä tai muuten ikäviä elollisia kuten käärmeitä, nokkosia, punkkeja tai hyttysiä. Myös kosteusolosuhteet, erilaiset pinnat ja ilmavirrat saattavat sairastuttaa koko kehon jalkojen altistuttua niille liikaa.

Kuluneet vanhat ohutpohjaiset kengät ovat hyvät kengät teoksen toteutukseen, sillä niiden läpi saa tuntuman maankamarasta. Veren kohina ja sydämen lyönnit välittyvät uusille naapureille aistittavaksi maan pinnalta pitkälle maahan saakka myös kenkien läpi.

7.3 Materiaalivalinnat

Tutkittuani miten kasvia on kuvattu kuvataiteessa ja etenkin performanssin traditiossa, huomioin materiaali- ja muotovalinnat kasvin ja kasviuden representaatioissa. Lähdin pohtimaan kasvien ominaisuuksia ja niiden aiempaa esitystraditiota. Kuten kuvassa 9. Ihrmanin *The Queen of the Night* -teoksen asussa on käytetty murettuja sävyjä ja luonnonmateriaaleilta näyttäviä kovia materiaaleja. Mielestäni sekoittumista kasvien kanssa ei tukisi materiaali, joka on lähtöisin kasveista. Se tuntuisi liian väkivaltaiselta. Myös murretut sävyt

Kuva 18. Hologrammilykra heijastaa ympäristöään ja sekoittaa valoa

tuntuivat ajatuksena vieraalta koska luonto on kirkas ja täynnä loistavia sävyjä. Vihreys kesäaikana on suorastaan ylitsevuotavaa.

Tutkiessani metsää ja kasveja aurinkoisena päivänä havaitsin, että metsä kimaltaa ja kiiltelee, sekoittaa itseään itseensä ja itsestään ulos. Sen värit ovat intensiivisiä ja lähes luonnottoman räikeitä. Ympäristöön voisi parhaiten sekoittua heijastamalla ja kimaltamalla. (Coccia 2020,71.) Löysin hologrammilykran, joka sekoittaa valonsäteitä ja levittää niitä heijastamalla ympäristöään itseensä ja itsestään pois päin (Kuva 18.). Olen käyttänyt aiemmissa teoksissani paljon glitteriä ja erilaisia kimalteita, joten innostuin hologrammilykrasta heti.

Kuva 19. Hologrammilykrasta tehty valoa heijastava asu

7.4 Lehvästö

Kuva 20. Homoplantaris metsässä

Varsiosalla pyrin häivyttämään asun sisässä olevan kehon sukupuolta ja kokoa, sillä ihmiselle on tyypillistä kiinnittää niihin huomiota epäolennaisen paljon. Tavoitteeni oli saada katse pois ihmisyydestä ja tuoda teokseen outoutta ja epämääräisyyttä. (Kuva 19. ja 20.)

Ompelin kaksi neliönmallista kappaletta yhteen. Käsille jätin aukot, jotta hätätapauksessa kädet saa käyttöön. Koska kangasta on paljon, sen sisässä aistii nopeasti kankaan painon muutokset ja liikkeen eri kosteustiloissa ja tuulessa kastumatta tai kokematta kylmyyttä.

Hologrammilykraan ei juurikaan tartu oksat tai havunneulaset. Se ei myöskään kastuessaan kastele ihmisen ihoa vaan kuivuu nopeasti, joten se on käytännöllinen erilaisissa olosuhteissa.

Tein kauluksen eli lehvästön pahvilaatikosta, kierrätetyistä koristemateriaaleista ja kankaasta. Kaulus on painava ja sitä täytyy kannatella hartioilla, ettei se asetu huonosti. Sen tarkoitus on pitää asento vakaana, sillä kasvit pysyvät Wohllebenin (2016, s. 22-32) mu-

kaan tietyissä pystyasennossa saadessaan riittävästi ravintoa ja halusin ilmentää hyvinvoivaa kasvia.

Kaulus estää myös näkemisen jalkoihin, joten sen kanssa siirtyminen epätasaisessa maastossa olisi hankalaa. Tämä muistuttaa siitä, että kasvit eivät liiku samoin kuin ihmiset.

Kaulus toimii äänten kerääjänä. Se heijastaa ääniä, lämpöä sekä valoa päähineen sisään sekä ihmisen kehosta lähteviä ääniä maata kohti, jotta lähistöllä olevat juuret voivat aistia kehon ääniä. Wohllebenin (2017, 12-22) mukaan Kasvit aistivat ääniä juurillaan, sillä ääni aiheuttaa värähtelyä, joka välittyy maa-aineksen kautta herkille juurinystyille. Kaulus myös korostaa ajatusta siitä, että kasville kaksiulotteinen pinta-ala on tärkeämpää kuin ihmiselle ja siksi pita-ala ja lehvästöö on hyvä olla myös Homoplantariksella. Coccia (2020, 21-22) korostaa, että kasvien ymmärrys kolmiulotteisuudesta on erilainen kuin ihmisillä ja se näkyy muun muassa lehtien pinta-alan laajuudessa.

7.5 Siemenkota

Kasvit kuulevat, näkevät, tuntevat, haistavat ja maistavat. Näiden aistien lisäksi niillä on useita muitakin aisteja tai aisteiksi luettavia ominaisuuksia kuten kyky tuottaa hajuyhdisteitä tarkoituksellisesti tai havaita elektromagneettisia kenttiä. Kasvien kommunikointi on monipuolista ja se tapahtuu eri kasvinosien kautta ilman erillisiä elimiä. Ihmiselle havaittava kommunikointi on useimmiten informaation vaihtamista kuten varoittamista tuholaisista tai kuivuudesta sekä pölyttäjien houkuttelua. (Mancuso 2017, 57-90.)

Kasveilla silmien tai muiden aistinelinten olemassaolo aiheuttaisi tarpeen suojella näitä elimiä (Mancuso 2017, 58-61). Siemenkodan tuli siis suojata ihmisen herkkää päätä, jossa sijaitsevat suurin osa aistinelimistä sekä aivot. (Kuva 21.) Ihmisen keho on heikko ja ruumiinaukkojen kautta kehon sisään pääsee muun muassa hirvennenäsaivartajan toukat ja muut terveydelle haasteelliset metsän asukkaat. (Järvi,2019.)

Käytöstä poistettu lampunvarjostimen runko osoittautui toimivaksi siemenkodan rungoksi. Päälyystin sen virkkaamalla matonkudetta löysillä silmukoilla, jotta siitä tuli tarpeeksi napakka mutta silti ilmava ja läpäisevä. Jätin katselu- ja ilmanottoaukon etuosaan, johon laitoin kimallekangasta, josta näkyy vain vähän läp. Lopuksi päälyystin päähineen hologrammilykralla ja asetin suuren suppilon johtamaan ääniä, hajuja sekä kosteutta ympäristöstä asun sisässä olevan pään käytettäväksi.

Kuva 21. Siemenkoti ja lehvästö

8 Toteutus

8.1 Pukeminen ja dokumentointi

Tässä luvussa käyn läpi sitä, miten teoksen toteutus metsässä tapahtui. Käyn läpi puvun pukemisen, teoksen dokumentoinnin sekä vaiheittaisen energiansiirtotekniikan, jonka avulla pyrin sekoittamaan ihmisyyteni kasveihin. Luvun lopussa selvitän palautumistani teoksesta. Opinnäytteekseni toteutin noin kahden tunnin performanssiin, jonka suoritin elokuisena aamupäivänä Hattulassa, Lusin kylän metsässä vuonna 2022.

Pukua ei saanut yksin puettua ylleen, joten tarvitsin apurin toteuttaessani performanssia. Apurini toimi henkilö, joka on toiminut avustajanani useissa aiemmissa projekteissani. Tämä pitkä yhteistyö takasi sen, että toiminta oli sujuvaa, laadukasta eikä apurista johtuvia yllätyksiä tapahtunut.

Ennen puvun pukemista asettelin kameran jalustalle sellaiseen kohtaan, jonka katsoin parhaaksi ja asetin sen kuvaamaan. Sijoittauduin sitten paikkaan, jonka olin valinnut. Apurini avusti valitussa paikassa ylleni lehvästökauluksen ja siemenkodan. Kodan alle laitoin pienen tyynyn, jotta aisti-informaatiota välittävä suppilo on oikeassa kohdissa aistinelimiini nähden eikä kodan rakenteet paina kalloani tai aistinelimiäni.

Puku tuntui turvalliselta ja kestävältä. Puvun paino vahvisti turvallisuuden tunnetta sekä yhteyden tuntua maahan. Sen sisässä ei ollut liian kuuma tai kylmä eivätkä hyönteiset päässeet sen alle.

Kesällä 2022 oli runsaasti hyttysiä ja pelkäsin niiden pääsevän siemenkodan ja lehvästön välistä ihmisen iholleni asti. Olin myös lukenut Järven (2019) laatimaa lajitietoa hirvennäsäivartajista sekä muista ihmisen onteloihin munivista hyönteisistä, joten halusin olla varma, että ruumiinaukot sekä iho ovat turvassa metsässä ollessani. Tämän vuoksi kiedoinkin huivin kaulani ympärille siten, että se pysyi tiukasti kiinni lehvästön alla. Alusvaatteina minulla oli pitkät ihonmyötäiset alusvaatteet, jotka peittivät koko ihon kaulasta alaspäin.

Apurini tarkasti, että puvun lehdet ovat ojennuksessa ja kamera on toiminnassa. Tämän jälkeen hän lähti ja palasi vasta muutaman tunnin kuluttua niin kuin olimme sopineet.

8.2 Aistiminen

Olin suunnitellut puvun häivyttämään ihmisen aisteja ja korostamaan kasville ominaisia aisteja. Normaalisessa ja tasaisessa säässä metsässä ollessani puku liehui tuulella kevy-

enä ja painoi kehoani maata vasten siten, että tunsin fyysisesti juurtuvani. (Kuva 22.) Siemenkodan suppilosta saattoi tipahtaa muutama vesipisara kosteuden tiivistyttyä. Äänet sekä tuoksut virtasivat tasaisesti sisään suppilon kautta. Ohut kangas esti tarkan näkemisen mutta se mahdollisti silti havainnoinnin.

Jonkin aikaa oltuani asun sisässä huomasin, että aistini alkavat voimistua ja havainnot ympäristöstä ovat selkeämpiä. Aloin hahmottaa eri ääniä ja niiden lähteitä sekä tunnistaa alueen informaatiota eri kasveista, linnuista ja hyönteisistä. Myönnän kokeneeni aluksi pelkoa kuullessani rasahduksia ja liikettä mutta sain itseni rauhoittumaan ja aloittamaan sekoittumista varten suunnittelemani rituaalin.

Kuva 22. Homoplantaris aistimassa ympäristöä

8.3 Vaiheittainen energiatyöskentely

Dispenza, (2017, 301-340) painottaa, että meditaatiota harjoittaessa paras tulos halutun lopputuloksen saavuttamiseksi saadaan, kun ajatellaan tietoisesti haluttuja tavoitteita.

Dispenza sanoo, että ihmisen on mahdollista muuttaa todellisuutta ja itseään, kun hän hallitsee energiaansa ja pitää ajatukset tavoitteessaan eli ajatukset tietyllä taajuudella.

Aloitin teokseni tunnustelemalla energiaa ympärilläni. Pysin energioiden välityksellä selvittämään, saanko kasveilta luvan asettua niiden yhteyteen ja sekoittua niihin. Kun tunsin hyväksynnää, asetuin rauhallisesti paikalleni, tunnustelin ympäristöä ja aloin sopeutua siihen tietoisesti aistieni ja olemukseni avulla. Pysin havainnoimaan maailmaa kasvin tavoin ja tietoisesti pohdin fyysisiä ja henkisiä yhtäläisyyksiä kasvien kanssa. Kun koin olevani valmis aloin jakaa reikienergiaa ympärilläni oleville kasveille ja sen avulla päästä lähemmäs niiden taajuutta. Samalla aistin kasvien antavan energiaa minulle ja reagoivan jakamaani energiaan. Kasvatin mielikuvissa itselleni raajojen sijaan juuria, oksia ja lehtiä. Tuoksut ja kasvien äänet alkoivat tuntua voimakkaammilta ja aloin tuntea yhteyttä ympäristööni.

Reikienergiaa antaessani matkin kasvien liikkeitä ja pyrin liikkeen avulla sekoittumaan niihin ja olemaan osa tilaa ja ympäristöä. Coccia (2020, 10-15) painottaa, että kasvit ovat ympäristö. Ne ovat osa tilaa ja luovat tilan, sekoittuvat siihen ja ympäristöön ja näin luovat ympäristön sekoittumalla tilaan, elementteihin ja tapahtumiin.

Aloin mukautua kasvien liikkeeseen ja tietoisesti muuttaa ajatuksiani siten, että pääsisin yhteyteen kasvien kanssa. Lähdin oletuksesta, että ne ymmärtävät minua jo entuudestaan ja osaavat lukea aivoaaltojeni. Minun tuli vain etsiä oikea taajuus ymmärtääkseni heitä. Tompkinsin (1973, 22-45), Dispenzan (2017, 288-289) ja Blomqvistin (2021, 94-122) mielestä oikean taajuuden löytäminen on avain halutun lopputuloksen saavuttamiseen.

Jonkin ajan kuluttua, kun olin aloittanut meditatiivisen liikkeen, tietoisesta ajattelusta kasvin-kaltaisuudesta sekä reikienergian antamisen ja vastaanottamisen saavutin tilan, jossa en kokenut ihmisen ruumiini olevan läsnä. Ihmisen mieleni ja ajatukseni olivat ikään kuin häilytetty taustalle. Aistini tuntuivat kasvin aisteilta ja yhteyteni paikkaan ja ympäristööni oli voimakasta. Tunsin yhteenkuuluvuuden tunnetta, jollaista en ole kokenut aiemmin.

Tärkeintä oli sillä hetkellä olla osa kokonaisuutta ja mukana siinä rytmisessä, mikä tilassa vallitsi. Hukkasin ajantajun ja tunsin kelluvani. Ikään kuin mielikuvissa kasvattamani juuret olisivat toimineet ankkurina ja kehoni olisi kellunut suuressa meressä, joka yhdistää kaikkea olevaa.

Coccia (2020, 37-41) viittaa kaiken elävän olevan lähtöisin alkuliemestä. Dispenza (2017, 321-405) käyttää meditointioppaissaan viittauksia veteen ja kellumiseen. Näiden viittausten pohjalta oletan, että olin oikeilla jäljillä energian muuntamisen kanssa.

Kokemani yhteys kasveihin ei ollut ihmiselle tyypillistä vuorovaikutusta vaan enemmänkin tunteiden ja ajatusten siirtoa. Ei keskustelua sanoin vaan kokonaisuuksin. Ikään kuin olisin sekoittunut kasveihin kokonaisuutena ja olisimme antaneet toisillemme omaa historiaamme, kelluneet yhdessä kokonaisuutena ympäristössämme.

Mikään tästä ei tietenkään ole muuta, kuin minun senhetkistä totuuttani siinä määrin, mitä totuus tai todellisuus voivat olla meditatiivisessa tilassa tai kvanttifysisessä todellisuudessa.

8.4 Palautuminen

Huomasin apurini tulon jo kauan enne kuin hän saapui paikalle, en osaa sanoa oliko se haju, äänet, vai jokin tunne. Aikaa oli kulunut muutamia tunteja. Hänet havaitessani aloin palautua ihmisen kehoon ja mieleen tekemällä vaiheittaisen harjoitukseni toisin päin, ikään kuin luopuakseni vaiheittain siteestäni kasveihin ja niiden luomaan ympäristöön.

Intensiivisen työskentelyn jälkeen olo oli hatara. Apurini auttoi puvun päältäni, otti kameran ja muut varusteet mukaan ja johdatti minut autolle. Ajoimme kaupungin keskustaan, kotiini n. 20 kilometrin matkan. Ajomatka oli raskas ja meluisa. Se tuntui lähes sietämättömältä.

Osasin ennakoida, että olin väsynyt ja herkässä olotilassa mutta sen voimakkuus yllätti. Jos olisin ymmärtänyt, miten paljon energiaa teoksen tekeminen kuluttaa, olisin pysynyt maaseudun rauhassa muutaman päivän teoksen tekemisen jälkeen.

Palautumisen syvästä sekoittumisen tilasta kesti pitkään, sillä koin olevani jonkinlaisessa välitilassa kaksi päivää teoksen tekemisen jälkeen. Hiljalleen siirryin takaisin ihmisyyteen ja lopulta koin palanneeni itsekseni viikon teoksen toteutuksen jälkeen.

8.5 Videoteos 12:35

Videoteos on yksikanavainen 12:35 kestävä teos, joka esitettiin Kaapelitehtaalla 2.11-13.11.2022.

Leikkasin videoteokseeni eri mittaisista pätkiä ja yhdistelin niitä yhdeksi teokseksi. Valitsin teokseen leikkeitä, joissa Homoplantaris huojuu kasvimaaisesti ja liike on sulavaa, joissakin kohdissa kehoni alkoi huojua tekemällä kiertyvää liikettä, joten leikkasin ne myös ne osat

Kuva 23. Videoteoksen esitystavan kokeilua työhuoneella pienellä projektorilla

pois. Halusin, että videolla esiintyy vain kasvikunnan edustajia, ei esimerkiksi hyönteisiä tai lintuja.

Videopätkien leikkaukset korostavat sitä, miten ihmisen ja kasvin aika on erilainen. Juuri, kun katsoja on alkanut itsekin huojua Homoplantariksen tahtiin, leike vaihtuu. Leikkeet muistuttavat myös siitä, että eskapismiin taipuvaisen teoksen taustalla on kuitenkin vakava asia, joka koskettaa jokaisen elollisen elämää. Leikkauskohdat tuntuvat lähes väkivaltaisilta muuten harmonisessa ja meditatiivisessa kokonaisuudessa. En häivyttänyt niitä, sillä halusin tuoda esiin sen, miten pienet ajatusnytkähdykset vievät ihmisen pois keskittymisen tilasta.

Kasvit ja valo luovat satumaisen tunnelman ja aurinko heijastuu Homoplantariksen viitan helmasta niin, että olemus on ilmava ja leijaileva. Tila tuntuu kuvassa intiimiltä ja kutsuvalta, ikään kuin siihen voisi sekoittua.

Teos on meditatiivinen ja rauhallisen hiljainen. Videoteoksessa on kepeän humoristinen sävy niin kuin teoksen koko olemuksessa. Se kuitenkin katoaa, mitä pidemmän aikaa teosta tarkastelee, kun tottuu sen outouteen ja alkaa kysellä kysymyksiä.

Poistin videosta äänen. Teosta katsoessa kokee kuulevansa metsän äänet, vaikka todellisuudessa niitä ei ole. Mielestäni videon visuaalisuus riittää tuomaan esiin teokseni pyrkimykset, joten ääntä ei tarvita.

Kuva 24 Videoteoksen testausta työhuoneella pienellä projektorilla

Katselin teosta koeripustuksessa työhuoneellani (Kuva 23. ja Kuva 24.). Projisoin sen suureksi videoksi koko seinälle. Teos oli vaikuttava ja juuri sellainen kuin olin sen suunnitellut. Myös videoteoksille ripustus on erityisen tärkeä ja siinä on otettava huomioon teoksen suunniteltu koko ja tilan vaatima rauha. Aina se ei kuitenkaan ole mahdollista, joten teoksen on pystyttävä myös joustamaan ripustusvalintojen suhteen.

9 Esitystapa ja asennointi Kaapelitehtaalla

9.1 Kuvapinnan asennointi

Kaapelitehtaalla 2022 pidetyssä Tempus Novum opinnäytetyönäyttelyssä sain käyttööni tilan, joka poikkesi suunnitelmastani huomattavasti. Olin varautunut improvisointiin ja kompromisseihin. Kokeilin erilaisia sommitelmia ja kokonaisuuksia useilla tavoilla ja siirte-
lin sermiä minulle osoitetussa tilassa. Mikään ei tuntunut sopivalta. Kokonaisuudesta jäi tyhjä ja kolkko, mitä se ei työhuoneella kokeiltaessa ollut. Käänsin sermin vinoon toista sermiä vasten, se teki tilasta kokonaisemman ja lähestyttävämmän. Video pääsi jatku-
maan varsinaisen sermin yli ja sivuille. Myös metsän epämääräisyys korostui tällaisessa projisoinnissa.

Video jatkui varsinaisen sermin ulkopuolelle toiselle sermille, ikään kuin työntyi ulos oma-
sta tilastaan niin kuin luontokin tekee. Se loi vaikutelman siitä, että teos ja sen sisältö ei ole rajattu vaan enemmänkin vapaa tilan antamista rajoitteista. Pienessä kulmassa oleva sermi toi tilaan myös jännitettä poistamalla karsinamaista suoraa asettelua. (Kuva 25.)

Kuva 25. Sermit Kaapelitehtaalla ja pienemmän projektorin valoteho

9.2 Projektointi käytännössä

Kaapelitehtaan näyttelyssä performanssiani representoi video sekä Homoplantariksen asu. Lisäsin kokonaisuuteen irtonaisia lehtiä ja tilan vaatimusten vuoksi halusin peittää lehdillä myös videoprojektorin alustan, joka väistämättä oli osa kokonaisuutta pienessä tilassa (Kuva 26.).

Videotykkinä käytin aluksi pienempää videoprojektoria. Projektori oli kokonsa puolesta kätevä ja sen valoteho on ollut useimmiten riittävä aiemmissa projisoinneissa. Kuitenkin

Kuva 26. Pieni projektori sekä raspberry laatikon päällä

kävi nopeasti ilmi, että projektorin 1000 ANSI lumenia ei riitä Puristamin tilassa, sillä vierisellä seinällä oli maalauksia, jotka valaistiin osaksi luonnon valolla. Suuret ikkunat toivat tilaan valoa niin paljon, että tilaa ei saanut hämäräksi (Kuva 27.). Pienempi projektori oli ollut riittävä aiemmissa kokeiluissani kuten kuvassa 23. ja 24. näkyy.

Vaihdoin projektorin suurempaan projektoriin, jossa oli 5000 lumenin teho. Tämä projektori oli toimiva ja hyvä ratkaisu.

Kuva 27. Pieni projektori, 1000 lumenia ei ollut riittävä

Kuva 28. Suurempi projektori, 5000 lumenia, riittää kirkkaaseen kuvaan

Kummassakin projektorissa käytin raspberry -laitetta soittimena videolle. Raspberryyiin liitetään muistitikku, joka ohjaa tiedon projektoriin, joka toistaa videota automaattisesti.

Kaapelitehtaalle valitsin aluksi pienemmän projektorin sen helppouden ja kannettavuuden vuoksi, sillä suurempi projektori oli suuri kooltaan ja näin ollen hankalampi kuljettaa. Toisaalta iso projektori on vaikeammin varastettavissa kuin pieni projektori (Kuva 28.).

Projektorin ja raspberryn laitoin laatikon päälle, jonka olin päällystänyt Homoplantariksen lehvästöä mukailevalla kankaalla. Laitteet kiinnitin sekä ruuveilla, että nippusiteillä laatikkoon, jotta ne eivät liiku eikä niitä saa otettua luvatta mukaan näkemättä kovasti vaivaa.

Videon suurentaminen sermien kokoon ei onnistunut, sillä telineitä projektorille oli rajallisesti eikä etäisyyttä tai korkeutta voinut muuttaa. Suuremmassa kuvassa Homoplantaris olisi myös ajautunut suorassa olevan sermin keskelle, mikä olisi rikkonut teoksen harmonisen tunnelman. Sermien vinoudessa oli siis huonotkin puolensa vaikka se muuten tuki teoksen sommitelmaa ja ideaa paremmin kuin yksi suorassa oleva sermi.

9.3 Puvun installointi

Videoprojisoinnin lisäksi asetin tilaan Homoplantariksen asun. Puin varsiosan korkealle teosjalustalle, jonka päälle asetin lehvästön sekä siemenkopan. Puvun valaisin siten, että se jäi hämääseen valaistukseen, sillä sen voimakkaat värit ja erikoinen muoto veivät huomiota videolta (Kuva 29.).

Kuva 29. Homoplantariksen asu installoituna

Metsässä ja luonnossa tällaiset värit ja keinotekoinen kimallemateriaali eivät ole epäluonnollisen näköisiä, sillä auringon valo ja elävien pintojen kuten lehtien kimalle on voimakasta ja heijastuu pinnoilta. Puku sulautuu sellaiseen ympäristöön hyvin. Kuitenkin ihmisen

luomassa keinotekoisessa ympäristössä, kuten galleriassa, puku tulee liiaksikin esiin. Hämärä valaistus häivytti asua hiukan ilman, että piilotti sitä liikaa.

9.4 Lopullinen sommitelma

Teoksen kokonaisuuteen kuului Kaapelitehtaalla pidetyssä Tempus Novum -näyttelyssä videoprojisointi, projisoinnin laitteet sekä asukokonaisuus. Vaikka asettelin kaiken erikseen, suunnittelin ja kokeilin, ei lopputulos miellyttänyt minua lainkaan.

Vinon sermin ja kahden erillisen kappaleen yhdistäminen kehämäiseksi kokonaisuudeksi vaati useita kokeiluja. Sain jokaisen osion näytämään kohtuulliselta yksinään mutta vaikeuksia teetti niiden yhdistäminen. Tämä johtui siitä, että videoprojisointi, joka on teoksen pääosa, ei saanut tarpeeksi tilaa ja katse palasi projektorin kannattimeen, jonka ei alun perin pitänyt olla osa teosta mutta tilan vaatimusten vuoksi sitä ei voitu sivuuttaa.

Homoplantariksen asussa toistuva lehvästö nivoi yhteen kokonaisuuden kolme elementtiä. Kun olin löytänyt jokaiselle elementille oikean paikan, kohdistanut ja kiinnittänyt projektorin ja raspberryn, levitin lattialle Homoplantariksen lehtiä yhdistämään kolme elementtiä toisiinsa. Teoksen lopullisesta esitysmuodosta tuli lopulta yhtenäinen kokonaisuus, jossa

Kuva 30. Lopullinen sommitelma

video tulee esiin pääasiallisena teoksena. Kaikki teoksen elementit tukevat toisiaan ja luovat vaikuttavan kokonaisuuden. (Kuva 30.)

Hämärä valaistus korosti videota ja loi kokonaisuudelle oman tilan. Kohdevaloilla ja luonnon valolla valaistu ympärillä oleva tila tuntui etäiseltä. Tämä oli ripustusteknisesti järkevä ratkaisu, sillä yhdentoista taiteilijan ryhmänäyttelyssä, jossa ei ole yhtenäisyyttä teeman tai tekniikan kautta, on haasteellista saada jokaiselle teokselle oma näkyvä paikkansa. Valoilla sai tilaa jaettua hyvin.

10 Johtopäätökset ja pohdinta

Opinnäytetyökseni tein performanssin, jossa sekoitin ihmisyyttäni kasviuteen erilaisin energianhallintakeinoin ja loin itsestäni uudenlaisen olevan, Homoplantariksen. Teoksessa kehitin taiteellista praktiikkaani viemällä työskentelyäni enemmän performanssin suuntaan ja dokumentoimalla sen videoin ja valokuvien dokumentoitujen performanssien praktiikkaan nojaten. Tutkivan performanssin lopputuloksena toimii usein itse teos ja tässä tapauksessa sen representointi.

Katsojan näkökulmasta asun ja videon esitystapa tuntuu aluksi humoristiselta ja herättää eskapismille tyypillisiä tunteita, kunnes ihminen ymmärtää olevansa arkipäivänsä kiireen, ilmastokriisin, luontokadon ja yksilökeskeisen kulttuurin ytimessä. Kokonaisuus herättää hämmennystä ja ristiriitoja, siinä on jotakin surumielistä ja yksinäistä, vaikka se aluksi vaikuttaa huvittavalta.

Ihmisen ja luonnon tai ihmisen ja ympäristön suhde tulee teoksessa esiin selkeästi. Katsoja voi itse ottaa vastaan sen, mitä haluaa ja kysyä kysymyksiä, jotka tuntuvat ajankohtaisilta. Teos herättää ajatuksia ihmisen selviytymisestä, luontokadosta ja suhteesta ympäristöön mutta myös ihmisen yksinäisyydestä ja eriytymisestä. Näitä melankolisia aiheita pehmittää teoksessa oleva leijuva ja rauhallinen tunnelma, joka vie ajatuksia shamanismin ja mystiikan äärelle.

Tämänkaltaisessa performanssissa mielenkiintoista on mielestäni se, että teoksen tekemisen aiheuttaman kokemuksen representoiminen visuaaliseen muotoon on taiteilijan tehtävä. Tätä varten puvun ja dokumentoinnin huolellinen suunnittelu on tärkeää. Lopulliselle esitystavalle on hyvä antaa tilaa kehittyä, sillä suora dokumentoinnin esittäminen ei välttämättä tuo esiin niitä pyrkimyksiä, joita taiteilija teoksella tavoittelee.

Teoksessani korostui sekoittuminen, sillä se oli suuressa roolissa sekä fyysisessä että teoksen metafysisessä osassa. Sekoittumisen visuaalisuus tuli ilmi muun muassa puvussa, joka näyttää sekoittuvan ympäristöönsä ja sekoittavan myös materiaa. Tämä luo kokemuksen siitä, että myös puvun sisässä on tapahtunut sekoittuminen.

Homoplantariksen hypnoottinen ja rauhallinen elehdintä imaisee metsään ja aina Homoplantariksen puvun sisään. Satunnaiset videoleikkien siirtymät saattavat herättää katsojan takaisin keinotekoiseen galleriatilaan ja sen hälinään. Ääntä teoksessa ei ole, sen voi silti kuvitella kuulevansa.

Videon pituudeksi leikkasin 12:35, joka on Fibonaccin lukujonon ensimmäisiä numeroita. Yksityiskohta on pieni ja huomaamaton mutta on silti läsnä niin kuin luonnon visuaalisuus,

kultainen leikkaus sekä jatkumo, joka tapahtuu jokaisessa olevassa, vaikkei sitä kukaan huomaisikaan.

Teoksen esitystapa mahdollistaa monenlaisia toteutuksia erilaisiin paikkoihin. Teoksen voi representoida myös ilman pukua mutta usein tämäntyyppisissä teoksissa puku on esitetty teoksen mukana tuomaan konkretiaa teokseen. Videon toistolaitteen ei tarvitse olla osa kokonaisuutta ja usein sen saa häivytettyä tilasta siten, että se ei häiritse kokonaisuutta. Teoksen representointi galleriatilassa tarjoaa myös monenlaisia mahdollisuuksia. Nykytieteen esityskäytännöt mahdollistavat käytännössä monipuolisen esittämisen, sillä galleriat ovat hyvin varusteltuja ja laitteistoa on usein saatavilla.

Homolantaris tarjoaa mahdollisuuksia erilaisten kasvien ja ympäristöjen sekä esitystapojen hyödyntämiseen ja eteenpäin viemiseen. Teoksen laaja tematiikka ja kasvien monipuolinen symboliikka mahdollistavat teoksen jalostamisen eri vuodenaikoina, erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Jatkossa kehitän muunlajisten kanssa työskentelyä, jossa sovellan niin ikään yhteisötaitteen etiikkaa, sillä sen ohjeet ovat kattavat myös toisen lajin kohtaamiseen. Kehitän performanssin keinoin työskentelyä sekä sekoittumisen tematiikkaa entisestään laajentaen erilaisissa ympäristöissä kasvaneisiin lajeihin kuten puistossa tai puutarhassa kasvaneisiin kasveihin, vieraslajeihin verrattuna kotoperäisiin sekä tehotuotettuihin ja viljeltyihin. Kasveihin ja muunlajisiin liittyvä symboliikka ja monimerkityksellisyys on kiehtovaa ja sitä on käytetty taiteessa eri tavoin hyödyksi. Aiheen monipuoliset sisällöt laajentavat aiheen käyttömahdollisuuksia entisestään ja mahdollistaa teoksen viemistä esimerkiksi joko poliittisempaan suuntaan tai siitä poispäin. Myös äänen lisääminen ja ihmisen roolin häivyttäminen tai vahvistaminen ovat mielenkiintoisia suuntia kehittää teosta ja työskentelyä.

Lähteet

- Blomqvist, J. 2016, Kvanttifysiikasta energiahoitoihin, Helsinki: Viisas elämä
- Blomqvist, J. 2021, Hypertodellisuus, olet olemassa merkittävä, Tallinna: Basam Books
- Coccia, E. 2020, Kasvien elämä, sekoittumisen metafysiikka, Helsinki: Tutkijaliitto
- Dispenza, J. 2017, Yliluonnolliseksi, Helsinki: Viisas elämä
- Goldman, J. 2008, Ääni, avain värähtelytaajuuden muutokseen, Karjaa: Taivaankari kustannus oy
- Gustafsson 2014, Naudan historian museo, historiattomuus-huone, viitattu 16.10.2022, saatavissa: <https://lauragustafsson.fi/toisten-historia/>
- Gustafsson, L. 2014, Naudan historian museo, viitattu 16.10.2022, saatavissa: <https://www.epressi.com/tiedotteet/kulttuuri-ja-taide/suomalaistaiteilijoiden-nautahanke-menestyy-ulkomailla.html>
- Haapalainen, R. 2018, Utopioiden arkipäivää, Osallistumisen ja muutoksen paikkoja 1980-2011, Helsingin yliopisto, Helsinki, Viitattu 1.4.2022, saatavissa <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/229855>
- Haapoja, T. 2011, Toisten Puolue Galleria Kalhama Piippo, viitattu 16.10.2022, saatavissa: <https://mustekala.info/kritiikit/nykytaidetta-ymparistofilosofiaa-ja-runollista-aktivismia-terike-haapojan-toisten-puolue/>
- Haraway, D. 2017, Making Oddkin: Story Telling for Earthly Survival, viitattu 13.4.2022, saatavissa <https://www.youtube.com/watch?v=z-iEnSztKu8>
- Ihrman, I. 2021, the Queen of the Night, viitattu 10.10, saatavissa: <https://www.ingelaihрман.com/>
- Järvi, J. 2019, Hirvennäsaivartaja, viitattu 2.11.2022, saatavissa <https://laji.fi/taxon/MX.281728>
- Kerr D. 2016, What is Object Oriented Ontology?, ArtsPace, viitattu 22.1.2022. Saatavissa https://www.artspace.com/magazine/interviews_features/the_big_idea/a-guide-to-object-oriented-ontology-art-53690
- Kokkonen, L. 2011, Mustekala, viitattu 16.10.2022, saatavissa <https://mustekala.info/kritiikit/nykytaidetta-ymparistofilosofiaa-ja-runollista-aktivismia-terike-haapojan-toisten-puolue/>

Kuva 1. Päälysttetyjä alushousuja puistossa 2019

Kuva 2. Yleisnäkymää Ystävyydenpuistosta

Kuva 3. Päivittäinen uusi ihonhoitorutiini

Kuva 4. Uusi meikki, hiukset, lasit ja ilme

Kuva 5. Dali. S.1952, Pallojen Galatea, viitattu 10.10.2022, saatavissa

https://www.researchgate.net/figure/Galatea-of-the-Spheres-by-Salvador-Dali-1952_fig2_222091871

Kuva 6. Timeless Alex, Navarro, E. 2015, Timeless Alex, viitattu 10.10.2022, saatavissa

<https://www.navarroeduardo.art/timeless-alex/>

Kuva 7. Timeless Alex lähikuva, Navarro, E. 2015, Timeless Alex, viitattu 10.10. 2022,

saatavissa <https://www.navarroeduardo.art/timeless-alex/>

Kuva 8. Polenphonia, Navarro, E. 2018, Polenphonia, viitattu 1.4.2022, saatavilla:

<https://www.navarroeduardo.art/polenphonia/>

Kuva 9. Ihrman, I. 2021, the Queen of the Night, viitattu 10.10, saatavissa:

<https://www.ingelaihrman.com/>

Kuva 10. Ihrman, I. 2021, the Queen of the night, viitattu 10.10.2022, saatavissa

<http://konstframjandet.se/aktuellt/samtal-med-ingela-ihrman-i-senaste-avsnittet-av-processen/>

Kuva 11. Torvund, I. 2019, I found you under earth under blood, viitattu 1.4.2022.,

saatavilla : <https://www.ingridtorvund.com/under-earth-trilogy>

Kuva 12. Torvund, I. 2019, I found you under earth under blood, viitattu 10.10. 2022,

saatavissa: <https://www.softgalleri.no/utstillinger/ingrid-torvund/>

Kuva 13. Haapoja, T. 2011, Toisten Puolue Galleria Kalhama Piippo, viitattu 16.10.2022,

saatavissa: <https://mustekala.info/kritiikit/nykytaidetta-ymparistofilosofiaa-ja-runollista-aktivismia-terike-haapojan-toisten-puolue/>

Kuva 14 Gustafsson, L. 2014, Naudan historian museo, historiattomuus-huone, viitattu

16.10.2022, saatavissa: <https://lauragustafsson.fi/toisten-historia/>

Kuva 15. Gustafsson, L. 2014, Naudan historian museo, viitattu 16.10.2022, saatavissa:

<https://www.epressi.com/tiedotteet/kulttuuri-ja-taide/suomalaistaiteilijoiden-nautahanke-menesty-ulkomailla.html>

Kuva16. Tutkielma kasvin ja ihmisen asennosta

Kuva 17. Viimeinen luonnos

Kuva 18 Hologrammilykra heijastaa ympäristöään ja sekoittaa valoa

Kuva 19. Hologrammilykrasta tehty valoa heijastava asu

Kuva 20. Homoplantaris metsässä

Kuva 21. Siemenkota ja lehvästö

Kuva 22. Homoplantaris aistimassa ympäristöä

Kuva 23. Videoteoksen esitystavan kokeilua työhuoneella pienellä projektorilla

Kuva 24. Videoteoksen testausta työhuoneella

Kuva 25. Pieni projektori sekä raspberry laatikon päällä

Kuva 26. Pienen projektorin, 1000 lumenia ei ollut riittävä

Kuva 27. Suurempi projektori, 5000 lumenia, riittää kirkkaaseen kuvaan

Kuva 28. Sermit Kaapelitehtaalla

Kuva 29. Homoplantariksen asu installoituina

Kuva 30. Lopullinen suunnitelma

Mancuso, S. 2017 Loistavat kasvit, Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Aula &co

Navarro, E. 2018, Kotisivut, viitattu 1.4.2022, saatavissa:

<https://www.navarroeduardo.art/polenphonia/>

Nissinen, H. 2021, Ilmastonmuutos näkyy nyt apurahakemuksissa ja taiteilijat täyttävät

galleriat kivillä, Yle, viitattu 12.05.2022, saatavissa: <https://yle.fi/aihe/a/20-10002149>

Närhinen, T. 2016, Kuvatiede ja luonnontaide: tutkielma luonnonilmiöiden kuvallisuudesta,

Kuvataideakatemia, Helsinki, viitattu 13.05.2022, saatavilla <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7131-16-9>

Plantui verkkosivu, viitattu 22.10.2022, saatavissa: [https://plantui.com/fi/blog/plantui-](https://plantui.com/fi/blog/plantui-tekniologia/kasvien-tieteelliset-nimet/)

[tekniologia/kasvien-tieteelliset-nimet/](https://plantui.com/fi/blog/plantui-tekniologia/kasvien-tieteelliset-nimet/)

Saarikoski, T. 2022, Näin luonto lievittää ahdistusta ja tukee mielen hyvinvointia, viitattu

23.10.2022, saatavissa: <https://wwf.fi/uutiset/2022/03/nain-luonto-lievittaa-ahdistusta-ja-tukee-mielen-hyvinvointia/>

Säppi, M. 2017, Performanssi esteettisenä kokemuksena: Kohti esteettistä ei-yymmärtämistä, Tampereen yliopisto, viitattu 13.10.2022, saatavissa <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/101520/GRADU-1497506632.pdf?sequence=1>

Schenchner, R. & Brady, S. 2016, johdatus esitystutkimukseen, Helsinki: Taideyliopiston teatterikorkeakoulu

Taikusydän 2018, Eettisiä näkökulmia taiteilijan työhön uusissa toimintaympäristöissä, viitattu 7.4.2022, saatavilla: <https://taikusydän.turkuamk.fi/yleinen/eettisia-nakokulmia-taiteilijan-tyohon-uusissa-toimintaymparistoissa/>

Tompkins, P. 1973 Kasvien salattu elämä, Keuruu: Otava

Torvund, I. 2019, viitattu 1.4.2022., saatavilla <https://www.ingridtorvund.com/under-earth-trilogy>

Wohlleben, P. 2016, Puiden salattu elämä, Helsinki: Gummerus